

dicta Sede libere impetrari possint, prout etiam nos, tenore praesentium, eos omnes sententiis, censuris et poenis praedictis expresse innodamus, ac privatos esse, commendasque cessasse ex nunc decernimus et declaramus; et nihilominus ad satisfactionem Camerae Apostolicae omnino teneantur.

§ 11. Decernentes eos ab alio quam a Romano Pontifice, praeterquam in mortis articulo constitutos, et praevia debita satisfactione, absolvi non posse.

§ 12. Sicque in praemissis omnibus et singulis per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores et S. R. E. cardinales, ac eorum collegium, in quavis causa et instantia, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi auctoritate et facultate, iudicari et definiri debere; ac si secus super iis a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

§ 13. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac omnibus illis, quae singuli praedecessores praefati in singulis eorum literis voluerunt non ob stare, ceterisque contrariis quibuscumque. Ut autem praesentes literae ad omnium quorum interest notitiam deducantur, nullusque deinceps adversus eas aliquam excusationem praetendere, aut ignorantiam allegare valeat, volumus et auctoritate apostolica, tenore praesentium, decernimus eas in valvis Camerae Apostolicae tribus vicibus et tribus diversis diebus, dum ipsa Camera durabit, dimitti, affixionemque huiusmodi omnes praefatos afficere in omnibus et per omnia, perinde ac si ipsis et eorum cuilibet personaliter literae huiusmodi intimatae forent; ipsasque demum literas nostras in libro Camerae praedictae ad perpetuam rei memoriam rescribi et registrari.

1 Cherub. legit: dum ipsa Camera fiet, per aliquem ex cursoribus nostris affigi, et affixas inibi, dum ipsa Camera durabit, dimitti etc. (n. r.).

Nulli ergo etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto, octavo kalendas novembris 4, pontificatus nostri anno II.

Anno a nativitate Domini MDLVI, indictione XIV, pontificatus sanctissimi in Christo patris et D. N. D. Pauli divina providentia Papae IV, anno eius II, diebus vero tribus, diversis vicibus et diebus, videlicet XXVI et XXX mensis octobris proxime praeteriti et die III praesentis mensis novembris MDLVI, praesentes retroscriptae literae apostolicae in forma brevis expeditae, affixae et publicatae fuerunt in plena Camera Apostolica, ut moris est, in diebus superius nominatis dum starent ad iura reddendum in forma solita, cum omnibus solemnitatibus in similibus solitis fieri et consuetis, per me Thomam Roger, praefati sanctissimi D. N. Papae cursorem.

Ioannes Freile, magister cursorum.

Dat. die 25 octobris 1556, pontif. anno II.

XVII.

Contra eos qui, pro obtinendis beneficiis, se ipsos pro aliis supponunt, vel annuas pensiones offerunt; aut beneficia impetrant pro aliis, ut ab eis aliquid consequantur; vel pro se ipsis, ut aliis postea cum pensione resignent 2.

Paulus Papa IV, motu proprio, etc.

Inter ceteras curas, quibus ex apostolatus officio assidue urgemur et premimur, ea continue animo nostro fixa fuit, ut be-

1 Kalendis novembris, Cherub. (n. r.).

2 Hoc idem contra ita se pro aliis supponentes vetuit Benedictus XII in eius constitutione XVII. Quoniam, tom. IV, pag. 462; et similem constitutionem contra supponentes se pro aliis, ut literarum apostolicarum expeditionem gratis consequantur, edidit Leo X, constit. XXV, Inhaerendo, tom. V, pag. 690.

neficia ecclesiastica, praesertim curam animarum habentia, personis conferantur idoneis, quae vellent et possent apud ea personaliter residere, scirentque eis laudabiliter deservire. Et ad hoc dilectos filios nostros Bernardinum Sancti Matthaei Tranensem, et Scipionem Sanctae Potentianae de Pisis, ac Ioannem Sancti Ioannis ad Portam Latinam titulorum Reumanum, nuncupatos, presbyteros cardinales, qui, una cum venerabili fratre Francisco episcopo Gebennensi, datario nostro, distributioni et provisioni beneficiorum huiusmodi praesent, iam dudum deputavimus. Verum, cum audiamus eosdem cardinales et datarium, licet in his eam quam possunt maiorem semper adhibuerint et in dies adhibeant diligentiam, personas, quibus beneficia ipsa conferenda sunt, super literatura examinando, de eorum vita et moribus ac beneficiis per eos obtentis aliisque ad praemissa facientibus accurate inquirendo, diversimode tamen circumveniri et falli, ac diversas eis fraudes in praemissis fieri, aliquibus se alios esse simulantibus, et tamquam tales se in examine supponentibus; aliis beneficia pro personis sibi cognitis et id ignorantibus, ut postmodum cum eis beneficia, etiam per simoniacam pravitatem, contractare et super eis pacisci possint; aliis beneficia, tam pro se quam aliis personis, cum oblatione diversarum pensionum annuarum diversis personis, etiam familiaribus, continuis commensalibus nostris, aut aliis, quos ipsi nobis gratos et acceptos esse existimant, annuatim persolvendarum, et sic simoniacam haeresim incurrando; aliis beneficia huiusmodi pro diversis aliis, sub spe pensionem annuam aut aliud commodum temporale ab eis consequendi; aliis beneficia ipsa pro seipsis, animo et intentione et interdum pacto expressa firmate, de eis postmodum in favorem aliorum, qui aliquando minus idonei et non

Bull. Rom. Vol. VI.

67

benemeriti existunt, cum simili pensione aut commodo, aut sine illa vel illo, resignandis et dimittendis, maxima cum instantia obtinere procurantibus.

§ 1. Nos, praemissis fraudibus et dolis ac haeresi simoniaca, quantum cum Deo possumus, efficaciter occurrere volentes, apostolica auctoritate, tenore praesentium, statuimus et ordinamus atque decernimus quod de cetero omnes et singuli, qui, post publicationem praesentium in locis infrascriptis faciendam, occasione beneficiorum obtinendorum, se alios esse simulaverint, et tamquam tales se in examine supposuerint, aut beneficia pro personis id ignorantibus, seu pro se vel pro aliis, cum oblatione alicuius pensionis annuae, aut pro aliis, cum spe pensionem annuam aut aliud quantumvis modicum temporale commodum ab eis consequendi, vel pro se ipsis principaliter, animo et intentione ea postmodum in favorem aliorum, etiam quantumvis idoneorum et benemeritorum, cum simili pensione aut commodo, aut etiam sine eo, resignandi, obtinere procuraverint, cuiuscumque status, gradus, ordinis et conditionis existant, etiam si episcopali aut alia maiori dignitate ecclesiastica vel cardinalatus honore, seu mundana, etiam regia, ducali aut marchionali praeminentia praefulgeant, excommunicationis et anathematis ac maledictionis aeternae sententiam, a qua nisi a nobis aut Romano Pontifice pro tempore existente, praeterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant; nec non privationis omnium et singulorum beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura et sine cura, saecularium et quorumvis Ordinum regularium, per eos in titulum vel commendam aut alias quomodolibet obtentorum, et inhabilitatis ad illa et alia in posterum obtinenda poenam eo ipso, absque alia desuper facienda declaratione, incurrant, ita ut, constituto solum summarie

Prohibitio supponendi se etc. pro obtinendis beneficiis ecclesiasticis.

Publicatio.

Absolutionem sibi reservat.

Decretum irritum.

Clausula derogatoria.

Causa huius constitutionis.

et extrajudicialiter quod ipsi, contra tenorem praesentium, aliquid fecerint, per Curiae causarum Camerae Apostolicae generalem auditorem seu viceauditorem vel eius locumtenentem pro talibus et ut tales publicari possint.

Provisionum annullatio sic obtentiarum.

§ 2. Et nihilominus sic, ut praefertur, obtentae provisiones et commendae, aliaeque dispositiones nullae sint, irritae et inanes, nullumque alicui ius in ipsis beneficiis vel ad illa tribuant, nec aliquis earum vigore fructus suos faciat, sed ad eorum restitutionem teneantur, possintque beneficia, tam sic impetrata quam per eos antea obtenta, tamquam modo praemisso vacantia, a nobis et Romano Pontifice pro tempore existente dumtaxat libere impetrari.

Extensio ad monasteria etc. monialium.

§ 3. Volumusque statutum, ordinationem et decretum nostra huiusmodi, etiam quoad monasteria monialium et alia beneficia per moniales aut alias mulieres obtineri solita, locum habere.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus ac quibusvis privilegiis, indultis et literis apostolicis, quibusvis personis, etiam, ut praemittitur, qualificatis, etiam in forma confessionalis, et quod interdicti, suspendi vel excommunicari nequeant, quomodolibet concessis, quae eis contra praemissa in aliquo suffragari non posse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

In iure publicandi.

§ 5. Ceterum, ne quisquam statuti et ordinationis ac decreti nostri huiusmodi ignorantiam praetendere possit, volumus praesentes, quarum solam signaturam sufficere decernimus, in aedium residentiae praefati datarii et Cancellariae Apostolicae valvis et acie Campi Florae per aliquem ex cursoribus nostris publicari, et earum exemplum inibi affigi et dimitti, publicationemque et affixionem huiusmodi omnes et singulos arctare, perinde ac si eadem praesentes illis perso-

naliter intimalae et insinuae fuissent, contrariis non obstantibus quibuscumque.

Placet, motu proprio. I.

Affixus fuit supradictus motus proprius die vigesimaseptima novembris, anno millesimo quingentesimo quinquagesimoseptimo. Tryphon Victorellus, magister cursorum.

Pub. die 27 nov. 1557, pontif. anno III.

XVIII.

*Quod provisiones ecclesiarum cathedralium in uno consistorio Summi Pontificis proponantur, et in alio, praeviis sanctae Rom. Eccles. votis, expediuntur*¹.

Paulus Papa IV.

Sanctissimus dominus noster attendens auctoritati suffragiorum in consistorio suo secreto, coram Sua Sanctitate pro tempore latorum, plurimum detrahi, si incontinenti ferantur, non intercedente aliquo temporis intervallo, quod de negotio informare et opportune deliberare possit. Et propterea, cupiens ut sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus, in ferendis suffragiis huiusmodi, praesertim in provisionibus ecclesiarum cathedralium, quae in dicto consistorio fiunt, congruum tempus ad se de negotio plene informandum et mature deliberandum praestetur, nec vota ipsa violenta videantur, statuit, decrevit et ordinavit quod de cetero, perpetuis futuris temporibus, non provideatur ecclesiis praedictis, pro tempore quovis modo vacantibus, eo consistorio, quo illae propositae fuerint, sed illarum provisio semper differatur ad aliud consistorium, et interim cardinales ipsi de rebus ad negotium facientibus se plene informet et

¹ Ex Regest. in Archiv. Vatic.

mature super voto per eos ferendo deliberent.

Datum Romae, die Veneris, tertia mensis decembris, millesimo quingentesimo quinquagesimo septimo, in consistorio.

Dat. die 3 dec. 1557, pontif. an. III.

XIX.

Restitutio festivitatis Cathedralis S. Petri apostoli Romae, pro die decima octava mensis ianuarii, in toto orbe, praeservata alia festivitate Cathedralis Antiochenae, iuxta ritum, die vigesima secunda mensis februarii celebranda.

Paulus episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

S. Petrus cathedram episcopalem Romae constituit et tandem una cum Paulo Urbem martyrio consecravit, et ideo magistra veritatis et orbis caput illa effecta est.

Ineffabilis divinae Providentiae altitudo, quae, nullis inclusa limitibus, coelestia pariter et terrena disponit sui recti censura iudicii, voluit ut beatus Petrus apostolorum princeps, cui prius a Salvatore nostro Domino Iesu Christo dictum fuerat *Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam*, postquam Antiochia aliquandiu resederat, Romam veniens, cathedram in ea constitueret episcopalem, eamque vigintiquinque annis regeret, et demum, Simonis Magi detectis fallaciis et elusis praestigiis, ipsoque Simone Mago superato, idem Petrus et cum eo gloriosus coapostolus suus Paulus, vase electionis, Romanam Ecclesiam plantarent et suo sanguine consecrarent, ut ubi caput superstitionis erat, illic caput existeret sanctitatis, et ubi gentium principes habitabant, ecclesiarum principes morarentur; et quae prius erat magistra erroris, fieret magistra veritatis, essetque ibi gens sancta, populus electus, civitas sacerdotalis et regia, et per sacram beati Petri cathedram ipsa urbs, caput orbis effecta, latius praesideret religione divina,

quam antea praesedisset dominatione terrena. Verum, licet urbs ipsa multo plus debeat eidem Petro, qui eam per cathedram episcopalem in ea constitutam regnis coelestibus inserendam condidit, quam illis, quorum studio prima moenium suorum fundamenta iacta fuerunt, ex quibus is, qui illi nomen dedit, fraterna eam caede foedavit, festivitatem tamen ipsius Cathedralis, quae, iuxta antiquissimorum sanctorum Patrum nostrorum testimonium, quintodecimo kalendas februarii fuit, et in diversis orbis christiani et praesertim Galliae et Hispaniae partibus dicta die solemniter celebratur, minime observet, celebretque solum festivitatem Cathedralis Antiochenae, quae octavo kalendas martii, iuxta eorundem Patrum testimonium, fuit, tamquam idem Salvator noster, qui saepius infirma eligit ut fortia quaeque confundat, non respiciens imbecillitatem nostram, festivitatem Cathedralis, qua ipse Petrus apostolus Romae primum sedit, nostris temporibus celebrandam, seu potius antiquae celebritati restituendam reservaverit.

§ 1. Quamobrem, considerantes quod si in hac urbe Cathedralis ecclesiae Antiochenae pie et solemniter veneramur, iustum est et conveniens ut festivitatem Cathedralis, qua praefatus apostolus Romae primum sedit, eo solemniter et magis pie celebremus, quo magis urbs ipsa illi tenetur et debet, non dedignantur etiam inferiores ecclesiae in hoc imitari, festivitatem Cathedralis, qua idem beatus Petrus Romae primum sedit, eodem die quintodecimo kalendas februarii, non solum in hac alma Urbe, verum etiam in universis orbis ecclesiis, etiam in quibus illa ad praesens celebratur, sub duplici officio, annis singulis, perpetuis futuris temporibus, solemniter celebrari volumus, statuimus et mandamus.

§ 2. Festivitati alterius Cathedralis, quae

Ideo hic Pontifex festivitatem Cathedralis S. Petri Romae, sub duplici officio celebrari iubet die XVIII februarii.

Aliud festum
praeservat.

diato die octavo kalendas martii celebra-
tur, nihil propter hoc detrahendo, sed
illam, iuxta laudabilem hactenus super-
inde observatam consuetudinem, celebrari
debere decernendo.

Sanctio poe-
nalis.

§ 3. Nulli ergo omnino hominum etc.
Datum Romae apud Sanctum Petrum,
anno Incarnationis dominicae millesimo
quingentesimo quinquagesimo octavo, vii
idus ianuarii, pontificatus nostri anno III.
Dat. die 6 ianuarii 1558, pontif. anno III.

XX.

*Sanctae et declarationes super resignatio-
nibus beneficiorum publicandis infra
sex menses* 1.

Sanctissimus in Christo pater et dominus noster
dominus Paulus divina providentia Papa IV.

§ 1. Qui in crastinum suae ad summi
apostolatus apicem assumptionis, praede-
cessorum suorum vestigiis inhaerendo,
inter alia, statuit et ordinavit, prout etiam
singuli praedecessores praefati statuere
et ordinare consueverant, quod quaecum-
que beneficia ecclesiastica in Romana Cu-
ria resignata, nisi de illis factae resigna-
tiones infra sex menses a die datae pu-
blicationis, et non a die praestiti consen-
sus computandos, ubi beneficia ipsa con-
sisterent, vel possessio illorum ab eis,
quos id contingeret, petita extitisset, si
resignantes illa postmodum in eorumdem
resignatorum beneficiorum possessione
decederent, non per resignationem, sed
per obitum huiusmodi vacare censerentur.
Collationes quoque et quaevis aliae
dispositiones de illis, tamquam per resi-
gnationem vacantibus, factae et inde se-
quuta quaecumque nullius sint roboris
vel momenti.

§ 2. Et cui nuper innotuit nonnullos,

1 Ex Regest. in Archiv. Vatic.

etiam iuris peritos et dictae Curiae offi-
ciales ac causarum Palatii Apostolici au-
ditores, contendere quod resignationes de
beneficiis in manibus praedecessorum San-
ctitatis Suae factae statuto et ordinationi
praedecessorum huiusmodi, tamquam illa
per obitum eorumdem praedecessorum
expiraverint, non subiciantur, et sub sta-
tuto et ordinatione Sanctitatis Suae, tam-
quam futura et non praeterita concernen-
tibus, non comprehendantur; et sic occa-
sionem praestare ut fraus fiat legi, et re-
signationes huiusmodi infra dictos sex
menses non publicentur, nec ipsorum re-
signatorum beneficiorum possessio ab eis,
quos id contingit, petatur; quinimo resi-
gnantes ipsi beneficia per eos resignata
usque ad eorum obitum sine aliquo titulo
detineant et eorum fructus percipiant in
animarum suarum perniciem, et persona-
rum, de eisdem beneficiis tamquam per
obitum vacantibus pro tempore provisum,
retrimentum.

§ 3. Volens periculis animarum occurrere et indemnitati personarum huiusmodi
consulere, declaravit suae intentionis sem-
per fuisse et esse ut quaecumque resi-
gnationes de quibusvis beneficiis ecclesia-
sticis, etiam in manibus praedecessorum
huiusmodi eatenus factae et nondum suum
plenum effectum sortitae, etiam si infra
sex menses obitum eorumdem praedeces-
sorum praecedentes factae, nec super illis
consensus tempore eorumdem praedeces-
sorum praestiti fuerint, statuto et ordina-
tioni suis praedictis subicerentur et sub-
iiciantur de praesenti, et sub illis compre-
henderentur et comprehendantur de praesenti;
quodque si, non satisfacto statuto et
ordinationi suis huiusmodi, hi, qui benefi-
cia praedicta in manibus eorumdem praede-
cessorum resignaverant, in eorumdem
resignatorum beneficiorum possessione de-
cederent, beneficia ipsa non per resi-
gnationem, sed per obitum huiusmodi

Cum tamen
nonnullae oriae
faerint contro-
versiae super
beneficiis resi-
gnatis tempo-
ribus praede-
cessorum Pon-
tificum.

Rem clarius
declarat.

vacare censerentur et in posterum cense-
antur. Collationes quoque et quaevis aliae
dispositiones de illis tamquam per resi-
gnationem vacantibus factae et faciendae,
et inde sequuta et sequenda quaecumque
nullius essent et in posterum sint roboris
vel momenti.

Et secundum
praesentem de-
clarationem, ubi-
que definitur li-
terae hac super
re decernit.

§ 4. Decernens sic et non aliter per
quoscumque iudices et commissarios, quavis,
etiam apostolica, auctoritate iungentes,
etiam sanctae Romanae Ecclesiae cardina-
les et causarum Palatii Apostolici huius-
modi auditores, in quibusvis, etiam per ap-
pellationem pendentibus et in posterum
movendis, causis et quavis eorum instan-
tia, sublata eis et eorum cuilibet
quavis aliter iudicandi et interpretandi
auctoritate et facultate, iudicari, diffiniri
et interpretari debere; ac irritum etc.

Placet, publicetur et describatur. I.

XXI.

*Confirmatio et ampliatio constitutionum
apostolicarum circa solutionem annua-
tariam et quinquenniorum, pro beneficiis
ecclesiasticis Reverendae Camerae Apo-
stolicae debitorum.*

Paulus episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Decens esse censemus et aequum ut
qui alios in sua iustitia confovemus, Ca-
merae nostrae Apostolicae iura non negli-
gamus, quinimmo ea usurpare sala-
gentibus opportunis remediis, etiam medio
declarationis nostrae, occurramus, nec
patiamur illa, cavillationibus aut calum-
niosis litibus ea debentium, in discrimen
aut dubium aliquod deduci.

Annatarum
exactio in re-
cognitionem do-
minii introducta
fuit antiqui-
tus. Postea

§ 1. Nuper sane accepimus quod, licet
communium servitorum et annatarum
exactio, in recognitionem universalis do-
minii introducta, sit antiquissima, ita ut
etiam peritissimi et probatissimi iuris

interpretes, qui tempore concilii Vien-
nensis, iam ducentis quadraginta et ultra
annis celebrati, et post illud scripserunt,
expressam de ea fecerint mentionem, et
asseruerint eam in dicto concilio robo-
ratam fuisse; et in concilio Constan-
tientiensi, ante centum et quadraginta annos
celebrato, statutum fuerit ut de ecclesiis
et monasteriis virorum, vacantibus et va-
caturis, solverentur, pro fructibus primi
anni a die vacationis, summae pecuniarum
in libris Camerae Apostolicae taxatae, quae
communis servitia etiam tunc mancupa-
bantur; de ceteris autem dignitatibus, per-
sonatibus, officiis et beneficiis, saecula-
ribus et regularibus, valorem viginti qua-
tuor florenorum de Camera excedentibus,
quae auctoritate Sedis Apostolicae, non
tamen vigore gratiarum expectatarum,
aut ex causa permutationis, censerentur
vel de quibus provideretur, solveretur an-
nata seu medii fructus, iuxta taxam so-
litam.

§ 2. At felicitis recordationis Eugenius IV
et Callistus III, Romani Pontifices praede-
cessores nostri, super solutione medio-
rum seu integrorum fructuum primi anni
dictae Camerae, ratione monasteriorum et
prioratuum ac aliorum beneficiorum ec-
clesiasticorum pro tempore unitorum, fa-
cienda disposuisse legantur.

§ 3. Et pie memoriae Paulus Papa II,
etiam praedecessor noster, ut tam ipse
quam dicti Eugenius et Callistus praede-
cessores ac recolendae memoriae Mar-
tinus V et Nicolaus etiam V ac Pius
etiam II, Romani Pontifices similiter praede-
cessores nostri, tunc sui, complura di-
versorum ordinum monasteria, prioratus,
praeposuras, praepositatus, dignita-
tes etc.

§ 4. Et sanctae memoriae Iulius Papa
similiter II, praedecessor noster, accepto
quod ex praedictis et aliis, quae postea

1. Conferrentur, Cherub (n. 1).

Concil. Vien-
nense et Con-
stantiense ta-
lem exactioem
approbarunt.

Eugenius IV
et Callistus III
idem fecerunt.

Paulus II sta-
uit de benefi-
ciis piis locis
nullis et de ce-
tera non vacan-
tibus quinden-
naria solvi Cam-
erae Apostolicae.

Iulius II con-
firmavit consti-
tutionem Pauli II.

per similis memoriae Sixtum IV, Innocentium VIII et Alexandrum VI, Romanos Pontifices etc.

§ 5. Et sanctae memoriae Iulius Papa III, praedecessor noster, accepto quod ordinationes, statuta, decreta et declaratio Pauli et Iulii II, praedecessorum huiusmodi, plene non observabantur, et a tempore ipsius Alexandri praedecessoris usque in eam diem, tam per ipsos Iulium II et Iulium III, quam felicis recordationis Leonem X, Hadrianum VI et Clementem VII ac Paulum pariter III, Romanos Pontifices praedecessores nostros, tunc suos, diversae aliae uniones, annexiones, incorporaciones etc.

§ 6. Et postremo nos praemissa omnia per papyri cedula, manu nostra, motu proprio, signatam, approbaverimus et innovaverimus, prout in singulis literis praedecessorum et cedula huiusmodi plenius continetur.

§ 7. Nihilominus tam Sancti Georgii in Alga, sub praetextu quod dictus Eugenius praedecessor rectores et canonicos ipsius congregationis Sancti Georgii a sententiis, censuris et poenis, quibus, ob non solutionem mediorum seu integrorum fructuum primi anni monasteriorum et beneficiorum, per ipsum Eugenium praedecessorem vel dictam Sedem eorum monasteriis, prioratibus, ecclesiis et beneficiis sive locis eatenus unitorum, innodati erant, per suas literas absolverit, et quascumque obligationes per eos dictae Camerae propterea factas, ac medios seu integros fructus huiusmodi eis liberaliter remiserit, et de illis et aliis quibuscumque, quae praefatae Camerae eatenus solvere quomodolibet obligati erant, generalem quietantiam fecerit, decernens eos ad illorum solutionem non teneri, nec ad id cogi posse, ac irritum et inane quicquid ex tunc contra tenorem earumdem literarum, scilicet vel ignoranter, contingeret atten-

tari. Et Cassinensis, alias sanctae Iustinae de Padua, huiusmodi sub praetextu quod dictus Leo praedecessor ipsam congregationem Cassinensem illiusque monasteria et loca ac abbates et conventus ad solutionem annatarum, communium minorum servitorum et aliorum iurium Camerae collegio et officialibus praedictis, ratione quorumvis monasteriorum, prioratum et beneficiorum congregationi Cassinensi et illius monasteriis seu locis praedictis eatenus perpetuo unitorum, super quibus nulla obligatio in eadem Camera reperiatur, aut ad obligationem de eis solvendis faciendam minime obligatos fuisse, nec ad illas condemnari aut cogi posse; et literas Pauli ac Iulii II aliorumque praedecessorum suorum huiusmodi, ac super illis et illorum praetextu decreta, monitoria et mandata, quoad ipsam congregationem Cassinensem et illius monasteria et personas, locum sibi vindicare non potuisse; omnesque et singulas, de monasteriis et locis congregationis Cassinensis huiusmodi, tamquam per dissolutionem unionum praedictarum aut privationem de illis vel alias ob non solutionem annatarum communium et aliorum praedictorum, vel ob non factam obligationem huiusmodi, vacantibus, factas provisiones, commendas, uniones et alias dispositiones et inde secuta quaecumque nulla, irrita et inania fuisse et esse; monasteriaque et loca congregationis Cassinensis huiusmodi, ob non solutionem annatarum, communium et iurium, ac non factam obligationem huiusmodi nullatenus vacasse, nec in futurum vacare, attestatus et interpretatus fuerit, ac decreverit et declaraverit, necnon procuratori fisci et agentibus pro Camera ac cardinalibus et officialibus praefatis silentium desuper imposuerit. Et pariter memoriae Clemens VII, pariter praedecessor noster, literas Leonis praedecessoris hu-

iusmodi, cum omnibus et singulis in eis contentis clausulis, per suas literas approbaverit et innovaverit, ac perpetua roboris firmitate subsistere et inviolabiliter observari debere. Necnon congregationem Cassinensem praefatam et illius praelatos et personas, contra tenorem literarum Leonis praedecessoris huiusmodi, nulliter, iniuste et indebite molestatos et perturbatos fuisse, et sic iudicari debere, et si secus contigerit attentari, irritum et inane decreverit; quam diversae aliae regularium et forsitan saecularium personarum congregationes et forsitan aliae personae, forsitan ex eo quod a nonnullis, nimium scrupolosis et plusquam oportet sapere contententibus, haesitetur an uniones ante ipsum Martinum praedecessorem per alios Romanos Pontifices praedecessores suos factae, sub literis Pauli praedecessoris huiusmodi comprehendantur, et forsitan diversis aliis praetextibus communia minuta servitia, annatas et alia iura Camerae et collegio ac officialibus praedictis, ratione unionum eis de monasteriis, prioratibus et aliis beneficiis ecclesiasticis hactenus factarum, debita persolvere recusent, censuras et poenas in singulis literis praedictis contentas damnablem incurriendo, in animarum suarum periculum, et Camerae ac collegii et officialium praedictorum detrimentum.

§ 8. Nos, considerantes praefatum Eugenium praedecessorem per eius literas successoribus suis Romanis Pontificibus, cum par in parem non habeat imperium, et per consequens collegio cardinalium et officialium Romanae Curiae causam ab ipsis Romanis Pontificibus habentibus, praeiudicare non potuisse; et propterea ius nostrum et collegii ac officialium praedictorum illaesum remansisse et remanere, ac literas Leonis et Clementis praedecessorum huiusmodi, cum contra ordinationes, statuta, decreta et declara-

tionem Pauli et Iulii II, praedecessorum huiusmodi, ac causa non cognita et non vocatis nec auditis quorum intererat, emanaverint, et per eas ius tertii, contra tenorem constitutionum per eos editarum, manifeste tollatur, effectum sortiri non debere, omnium et singularum literarum praedictarum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro expressis habentes; ac singulas literas Eugenii et Leonis ac Clementis praedecessorum huiusmodi, ad viam et terminos iuris reducentes et reductas esse decernentes, motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia ac de mera deliberatione nostra, omnes et singulas uniones, annexiones, incorporaciones, applicationes et submissiones de quibusvis monasteriis, prioratibus, praepositoribus, praepositoribus, dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis et beneficiis ecclesiasticis, cum cura et sine cura, saecularibus et quorumvis Ordinum seu militiarum regularibus quibuscumque, collegiatis ecclesiis seu earum mensis capitularibus seu collegiis, universitatibus et utriusque sexus congregationibus, tam saecularibus quam regularibus, etiam Sancti Georgii in Alga, et Cassinensi praedictis, ac Montis Oliveti et Camaldulensi, necnon domibus, fabricis, hospitalibus et aliis piis locis, quae ex eorum perpetuitate non vacant, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, quocumque tempore, etiam ante ipsum Martinum praedecessorem ac nos, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, perpetuo factas, et de cetero tam per nos quam successores nostros similiter perpetuo faciendas, sub literis Pauli praedecessoris huiusmodi comprehendendi et includi. Et propterea tam Cassinensem et Montis Oliveti ac Camaldulensem nec-

Iulius III confirmavit et amplavit Pii II et Pauli II constitutiones.

Hic Pontifex etiam approbavit Iulii III et praedecessorum constitutiones.

Nihilominus quaedam congregationes praetendunt non teneri ad solutionem annatarum etc.

Declarat igitur hic Pontifex omnes congregationes et alios ad quorum favorem beneficia unita fuerunt teneri ad solutionem annatarum etc., et ad se obligandum de illis solvendis.

non Sancti Georgii in Alga et quascunque alias congregationes, quam quosvis alios in quorum favorem uniones, annexiones, incorporationes, applicationes et submissiones huiusmodi factae fuerunt, etiam si se superinde in Camera non obligaverint, ad solutionem communium et minorum servitorum ac annatarum et aliorum iurium praedictorum eidem Camerae, collegio et officialibus, ratione earumdem unionum, annexionum, incorporationum, applicationum et submissionum, singulis quindecim annis a die quo illae suum effectum sortitae fuerint, alias, iuxta tenorem litterarum Iulii III, praedecessoris huiusmodi, faciendam teneri et obligatos esse; et ad id, necnon ad se communibus et minutis servitiis ac annatis et aliis iuribus praedictis, de quindecim annis in quindecim annos, realiter et cum effectu solvendis, in forma solita obligandum, etiam per sententias, censuras et poenas, etiam privationis et dissolutionis unionum, annexionum, incorporationum, applicationum et submissionum praedictarum, in literis Pauli, Iulii II ac Iulii III, praedecessorum huiusmodi, contentas, cogi et compelli posse; necnon monasteria, prioratus, praeposituras, praepositatus, dignitates, personatus, administrationes, officia et beneficia unita huiusmodi onus solutionis communium et minorum servitorum ac annatarum et aliorum iurium praedictorum semper habuisse et ad praesens habere.

§ 9. Sicque et non aliter, in praemissis omnibus et singulis, per quoscunque iudices et commissarios, quavis etiam dicta auctoritate apostolica surgentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, et dilectos filios nostros Ioannem Michaellem S. Anastasiae, Saracenum, et Virgilium S. Simonis tituli, de Spoleto nuncupatos, presbyteros, quibus alias omnes et singulas causas, occasione praemissorum pendentes,

commisimus, et quosvis alios S. R. E. cardinales in quavis causa et instantia, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi auctoritate et facultate, indicari et defini debere; ac si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus et declaramus.

§ 10. Mandantes eidem Iohanni Michaeli et Virgilio cardinalibus ut omnes et singulas causas, coram eis inter dilectos filios procuratorem nostrum fiscalem et officiales praefatos ex una et quascunque congregationes seu alias personas ex altera partibus, super solutione communium et minorum servitorum ac annatarum et aliorum iurium praedictorum vel eorum occasione pro tempore pendentes, iuxta praesentium tenorem, terminent et decendant.

§ 11. Et insuper, ut ratio communium minorum servitorum ac annatarum et aliorum iurium praedictorum clara habeatur, nec ulterius in ambiguo aut obscuro versetur, volumus et auctoritate apostolica praefata decernimus, statuimus et ordinamus quod omnes et singuli, in quorum favorem uniones, annexiones, incorporationes, applicationes et submissiones huiusmodi emanarunt, necnon cathedralium, etiam metropolitanarum, seu collegiatarum ecclesiarum capitula et tam virorum quam mulierum saeculares, et quorumvis, etiam exemptorum, Ordinum regulares congregationes et collegia ac hospitalia et alia pia loca, quibus a Sede praedicta indultum est ut abbates seu priores vel alios praelatos suos ad tempus et non ad vitam eligere possint, seu quorum abbates vel priores aut alii praelati non ad vitam sed ad tempus eliguntur, seu etiam ad vitam electi, absque confirmatione eiusdem Sedis, administrant, infra terminum eis a praefatis Iohanne Michaeli

Cardinalis Saracenus et cardinalis de Spoleto iudices istarum causarum procedant iuxta formam istius constitutionis.

Beneficiaque indultum non solvendi quindecim annis habentia notificentur cardinalibus praedictis.

et Virgilio cardinalibus praefigendum, omnia et singula monasteria, prioratus, praeposituras, praepositatus, ecclesias, capellanias et alia beneficia ecclesiastica, quae possident, et ea specificiter et expresse quae facultatem et indultum huiusmodi habent, seu quorum abbates seu priores vel alii praelati ad tempus eliguntur, seu etiam ad vitam electi, sine confirmatione praedicta, administrant, una cum illorum fructuum, reddituum et proventuum vero annuo valore, praefatis Iohanni Michaeli et Virgilio cardinalibus notificasse et intimasse debeant, et ad id per sententias, censuras et poenas in singulis literis praedictis contentas cogi et compelli possint.

§ 12. Non obstantibus literis Eugenii, Leonis et Clementis, praedecessorum huiusmodi, et aliis praemissis ac quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon privilegiis, indultis et literis apostolicis congregationi Camaldulensi Eremitarum et S. Michaelis de Murano, Torcellanensis dioecesis, per dictum Leonem praedecessorem in eius erectione et institutione, sub quibuscunque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, etiam motu et scientia similibus, ac de apostolicae potestatis plenitudine, aut alias quomodolibet concessis ac etiam iteratis vicibus approbatis et innovatis, quibus, etiam si, pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso et forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac

vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, et sufficienter derogatum esse decernimus, necnon omnibus illis, quae singuli praedecessores praefati in singulis eorum literis voluerunt non ob stare, ceterisque contrariis quibuscunque.

Nulli ergo etc.

Sanctio poen.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, x kalendas februarii, pontificatus nostri anno IV. Dat. die 23 ianuarii 1558, pontif. anno III.

XXII.

De lenonibus eorumque complicibus ultimi supplicii poena certis casibus in Urbe plectendis.

Sanctissimus dominus noster dominus Paulus divina providentia Papa IV.

Volens sceleribus, quae ex vitio et luxuria carnis in dicta Urbe in dies patrantur, quantum cum Deo potest, occurrere, vivae vocis oraculo statuit et decrevit ac sua irrefragabili constitutione sancivit quod omnes et singulae utriusque sexus personae, quae aliquam puellam aut aliam iuvenulam ex eius patria aut alio loco, in quo tunc honeste viveret, vestes aut alia id genus bona eis pollicendo, seu quavis alia corruptione seduxerint; easque aut aliquem puerum in eadem Urbe quomodolibet prostituerint, tamquam omni privilegio cuiuscunque ordinis vel dignitatis (iuxta constitutionem felicitis recordationis Innocentii Papae IV, praedecessoris sui, quae incipit *Pro humani generis*) privati et nudati, ac per leges saeculares ipso iure et facto condemnati, per ordinarios Sanctitatis Suae iudices saeculares, nulla ab eadem Sanctitate Sua desuper expectata declaratione seu mentis suae intentione, irremissibiliter hoc modo puniantur.

Exordium.

1 Legimus anno III (R. T.).

Poenae contra lenones in prostitoend. pueris aut virginibus,

§ 1. Lenones videlicet et lenae, circa prostitutionem masculorum versantes et cum eis circa prostitutionem ipsam agentes vel consentientes, necnon lenones et lenae puellam seu aliam iuenculam invitam assumentes et ad necessitatem nutriendas, ac postmodum prostituentes et lucrum ex eius prostitutione captantes, quotquot fuerint, ultimo supplicio afficiantur.

Complices huiusmodi stupri,

§ 2. Hi vero, qui corrupto comite stuprum puero suaserint, aut puellam virginem super violatione eius pudicitiae interpellaverint, seu ad hoc ei quicquam donaverint, vel pretium, ut id assequerentur, dederint, aut domum ad hoc eis commodaverint, seu quicquid aliud ad effectum praemissorum fecerint, flagitio perfecto, capitali poena plectantur; eo autem imperfecto, in aliquam insulam deportentur et inibi perpetuo relegentur; qui in praemissis comites corrupti fuerint, eisdem poenis subiaceant.

Lenones in aliis casibus,

§ 3. In ceteris vero casibus lenones et lenae huiusmodi, qui de cetero lenocinii artem exercuerint, fustibus per Urbem publice caesi, ab hac Urbe perpetuo exulare cogantur.

Domos eis locantes,

§ 4. Et qui domos suas eisdem lenonibus vel lenis de cetero scienter locaverint; vel si ignoranter id fecerint, nisi, postquam hoc eis notificatum fuerit, illos expulerint, domum sic locatam eo ipso amittant, et ea realiter et cum effectu priventur et spolientur, et insuper poenam mille scutorum auri ab eis auferendorum et in pios usus convertendorum ipso facto incurrant.

Hoc decretum habet vim motus proprii.

§ 5. Voluit quoque eadem Sanctitas Sua, et praefato gubernatori simili vivae vocis oraculo mandavit ut statutum et decretum ac sanctionem suam huiusmodi, quae perinde ac si sub nomine Sanctitatis Suae in scriptis redacta et per eandem Sanctitatem Suam motu proprio subscripta et

signata forent, et literae apostolicae desuper sub plumbo confectae essent, plenariam fidem facere, et eis indubiam fidem adhiberi debere decrevit, per publicum bannimentum et proclama omnibus, quorum interest, denunciari et intimari faceret.

Denunciatio ista per proclama legit, prout si personaliter intimata foret.

§ 6. Decernens denunciationem et intimationem huiusmodi eos omnes ligare et arctare, perinde ac si praemissa omnia eis ex parte Sanctitatis Suae, aut per literas apostolicas personaliter intimata et notificata ac de verbo ad verbum recitata fuissent, in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

XXIII.

Contra religiosos professos, extra claustra Religionum vagantes, et apostatas, eorumque fautores, cum revocatione privilegiorum quibuscumque Ordinibus concessorum recipiendi religiosos alterius Ordinis.

Paulus episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Illorum Penitentium multa stauerunt ad tollendum abusum apostasiae.

Postquam divina bonitas nos, licet immeritos, ad summi apostolatus fastigium assumere dignata est, numquam cessavimus, abusus, qui in Ecclesia Dei, seu nimia Sedis Apostolicae indulgentia seu hominum malitia irrepsisse cernuntur, pro viribus tollere, et Ecclesiam ipsam in pristinum candorem restituere, diversas ad hoc saluberrimas constitutiones edendo et inviolabiliter observari mandando. Verum, cum non omnia uno et eodem tempore excogitari, nedum perfici potuerint, quinimmo circa ea sit nobis singulis ferme diebus aliquid enitendum, abusu apostasiae, quae per regulares personas, sub diversis falsis praetextibus, quotidie incurritur, ulterius parcendum non esse con-

Religiosi diversorum Ordinum, sub variis praetextibus, extra claustra Religionis degunt et apostasiam notas incurunt et errores multos committunt.

suumus. Nam, licet diversi Romani Pontifices praedecessores nostri, per eorum constitutiones complura contra apostasiam huiusmodi ediderint statuta et ordinationes, nondum tamen est plenum contra eam adinventum remedium.

§ 1. Quinimmo diversi diversorum, etiam Mendicantium, Ordinum religiosi, propriae salutis immemores, Deique timore postposito, sub praetextu alii videlicet quod Religioni et Ordini in genere, ob varias confictas causas, adstricti non sint, et superinde sententiam declaratoriam obtinuerint; alii quod beneficium ecclesiasticum curatum assecuti sint; alii quod extra regularia sui Ordinis locastandi, et alicui beneficio ecclesiastico deservendi a suis superioribus licentiam habent; et alii diversis aliis confictis coloribus; alii vero nullo suffulti praetextu, sed temeritate propria, contra proprium iuramentum per eos in eorum professione praestitum et regularia sui Ordinis instituta, extra claustra suorum regularium locorum degunt et in saeculo, aliqui habitu sui Ordinis retento, aliqui, illo abiecto, in habitu presbyterorum saecularium, et complures in habitu laicali temere vagantur. Et postquam Deo fidem fallere non sunt veriti, cetera omnia, quantumvis gravissima et detestanda, levia et licita reputantes, alii parochianos eorum curae commissos falsam doctrinam docere et pravis opinionibus ac haeresibus replere; alii uxores ducere, alii, sive paupertate eos cogente sive diabolico instinctu, saecularibus et mechanicis negotiis se dare; alii seditionibus popularibus, coniurationibus contra principes et alios, ac quibusvis aliis saevis actibus se implicare, et caetera omnia nequissima facere praesumunt, in gravissimam divinae Maiestatis offensam et Religionis opprobrium, ac animarum suarum perniciem et aliorum christifidelium scandalum.

§ 2. Quamobrem, considerantes apostas-

tas huiusmodi infinitis erroribus in eadem Dei Ecclesia causam praestare, et propterea volentes contra apostasiam ipsam plenius providere, et eam, quantum nobis ex alto conceditur, de medio tollere, motu proprio et ex certa scientia nostra, ac de apostolicae potestatis plenitudine, omnes et singulos qui, post professionem per eos, in aetate legitima constitutos, in aliquo approbato, etiam militari, Ordine pure et libere emissam; vel si ante aetatem legitimam professi fuerint, post illam per eos, in ipsa aetate legitima constitutos, pure et libere ratam et gratam habitam, temeritate propria aut quovis praetextu vel causa, etiam si se Religioni et Ordini non adstrictos esse, sine causae cognitione et his, quae a iure requiruntur servari, omissis vel non legitime probatis, declarari obtinuerint; aut beneficium ecclesiasticum, etiam curatum, non praecedente legitima dispensatione, possideant, vel alicui beneficio ecclesiastico, etiam curato, alterius nomine deserviant, extra claustra suorum regularium locorum degunt, aut in posterum degent, omnibus et singulis beneficiis ecclesiasticis, cum cura et sine cura, saecularibus aut sui vel cuiusvis Ordinis regularibus, per eos quomodolibet obtentis et de cetero obtinendis, cuiuscumque qualitatis fuerint, ac fructibus, redditibus et proventibus ecclesiasticis eis quomodolibet reservatis seu assignatis, necnon baccalariatus, licentiatursae, doctoratus et magisterii ac quibusvis aliis in iure canonico vel civili aut theologia seu medicina vel artibus aut quavis alia facultate gradibus per eos, etiam antequam Religionem ingrederentur, obtentis seu assecutis, necnon quocumque ministerio ecclesiastico, apostolica auctoritate, tenore praesentium, penitus et omnino privamus, ac ad illa et alia quaecumque et qualiacumque in posterum obtinenda, seu fructus, redditus et proventus ecclesiasticos percipiendos, aut gradus

Ideo hic Pontifex declarat ut qui in legitima aetate professionem liberam fecerint, aut antea factam confirmaverint, et extra claustra Religionis vagantur poenas hinc expressas incurant.

assequendos perpetuo inhabilitamus, et ab executione quorumcumque ecclesiasticorum, etiam sacrorum, et praesertim presbyteratus, ordinum, necnon omni ministerio ecclesiastico praedicto perpetuo suspendimus, privatosque et inhabiles ac suspensos esse. Necnon beneficia ipsa de iure et de facto, etiam ad hoc ut eorum ordinarii collatores ea aliis libere conferre possint, et nisi ea, infra tempus a Lateranensi concilio statutum, contulerint, collatio beneficiorum eorumdem ad immediatum illorum superiorem et demum ad nos ac pro tempore existentem Romanum Pontificem devolvatur; patroni quoque eorumdem beneficiorum personas idoneas, infra tempus a iure statutum, ad ipsa beneficia praesentare possint, et nisi praesentaverint, eorum libera collatio ad ordinarium spectet et pertineat, vacare, ac reservationes fructuum, reddituum et proventuum huiusmodi expirare decernimus, ita ut de cetero ipsi apostatae, quamdiu vixerint, aliqua beneficia ecclesiastica obtinere vel aliquod officium ecclesiasticum exercere, aut fructus, redditus et proventus ecclesiasticos, seu super illis pensiones annuas, percipere vel exigere, seu curam animarum vel aliquod ministerium ecclesiasticum exercere, aut sacramenta ecclesiastica ministrare, seu missam celebrare, aut praetextu ordinum, in quibus constituti erunt, aliquid facere vel exequi nequeant; et pensiones seu commendae ac reservationes fructuum, reddituum et proventuum ecclesiasticorum, necnon assignationes pensionum annuarum, eis etiam dicta auctoritate, etiam cum praesentium, toto earum tenore inserto, plenaria derogatione pro tempore factae, nullae sint et irritae, ac viribus omnino careant, nec aliquod eis ius aut titulum beneficia possidendi, aut fructus, redditus et proventus seu pensiones huiusmodi exigendi vel percipiendi tribuant. Ipsique sic privati, inhabiles et sus-

pensi, fructus suos non faciant, sed ad illorum restitutionem teneantur. Et nihilominus si curam animarum exercere vel ecclesiastica sacramenta ministrare, seu missam celebrare, aut praetextu ordinum suorum praedictorum, aliquid facere aut aliquod ministerium ecclesiasticum exequi praesumpserint, tamquam suspensi ab executione ordinum suorum, et in illis contra suspensionem ipsam et in contemptum clavium ministrantes, condignis poenis omnino puniantur.

§ 3. Et ut omnis vagandi occasio apostatis huiusmodi tollatur, volumus et sancimus quod quaevis, tam ecclesiasticae quam saeculares personae, cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis et praeminentiae existant, etiam si archiepiscopali, patriarchali aut alia maiori ecclesiastica dignitate, etiam cardinalatus honore; seu mundana, etiam marchionali, ducali aut alia maiori auctoritate seu excellentia praefulgeant, aliquem apostatarum eorumdem receptare seu nutrire, vel illis, quo minus ad eorum monasterium seu domum vel alium locum regularem redeant, favorem aut auxilium seu consilium praestare non praesumant; et si eos receptaverint vel illis, ut praefertur, faverint, aut auxilium seu consilium praestiterint, et per ordinarium loci, sub quo moram trahent, commoniti, a praemissis non destiterint, poenitentiam excommunicationis eo ipso incurrant.

§ 4. Et si patroni alicuius beneficii ecclesiastici, sive sint laici sive clerici, aliquem ex eisdem apostatis ad beneficium de eorum iure patronatus existens tunc vacans praesentaverint, praesentationes huiusmodi sint eo ipso nullae, irritae et inanes, ac viribus careant; et ipsi patroni iure praesentandi alios ad eadem beneficia, pro ea vice tantum, privati existant.

§ 5. Quodque superiores Ordinum, quos ipsi professi fuerint, et ordinarii locorum, in quibus ipsi apostatae pro tempore de-

Receptatori-
bus quoque et
fautoribus poe-
nas infligit.

Patronis etiam
eos ad benefi-
cia praesentan-
tibus;

Ordinarios et
superiores Or-
dinum, contra
eos procedere
iubet.

gent, tam coniunctim quam divisim, eosdem apostatas ut ad eorum monasteria redeant requirere; et si ad dicta monasteria redire cessaverint, distulerint vel recusaverint, eos secundum Ordinis disciplinam, monitione praevia, per censuras ecclesiasticas et poenas, etiam corporis afflictivas, ad redeundum cogere et compellere possint, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis. Quod si regularis Ordo hoc non patiatur, auctoritate nostra providere valeant ut talibus apud eadem monasteria in locis competentibus, si absque gravi scandalo fieri poterit; alioquin in aliis religiosis domibus eiusdem Ordinis ad agenda inibi poenitentiam vitae necessaria ministrentur. Si vero apostatae huiusmodi se in his inobedientes praestiterint, sint etiam auctoritate nostra maioris excommunicationis sententia eo ipso innodati, et superiores sui eos excommunicatos esse denuncient¹, ac ut tales ab omnibus suis subditis nunciari et publicari faciant.

§ 6. Teneanturque ipsi apostatae, cuiuscumque Ordinis, congregationis et habitus fuerint, biretum nigrum duabus lineis albis ex tela confectis et digito humano latis, ab una extremitate ad aliam extremitatem circumductis, distinctum et per totam eius circumferentiam simili linea alba suffultum, ita ut omnes lineae praefatae oculis intuentium manifeste appareant, continue gestare. Et si sine bireto huiusmodi deprehensi fuerint, possint, pro huiusmodi inobedientia, non solum per suos superiores, verum etiam per quoscumque, tam ecclesiasticos quam saeculares, iudices et magistratus condignis poenis puniri et ad delationem ipsius bireti, ut praefertur distincti et suffulti, omnino compelli.

§ 7. Decernentes quod de cetero qui aliquem Ordinem approbatum, ut praefertur, tacite vel expresse professus fuerit,

¹ Esse declarent et nuncient, Matth. (n. r.).

et se illi Ordini non adstrictum esse contenderit, vel aliis quovis modo, sive retento sive dimisso habitu, extra regularia loca ipsius Ordinis de iure aliquo casu stare posse putaverit, vel quavis ratione aut praetextu super hoc postulaverit seu supplicaverit, literas, quas a nobis seu officio Poenitentiariae nostrae obtinebit, cardinali protectori seu viceprotectori ipsius Ordinis in Curia residenti et proparatori generali Ordinis dirigi et praesentari facere, ac coram eo in hoc negotio, cum plena causae cognitione, procedere teneantur; alias omnia et singula per ipsam professum in praemissis gesta nullius sint roboris vel momenti, literaeque aliis directae nullam iurisdictionem tribuant.

§ 8. Quodque omnes et singulae translationes de apostatis ipsis ad alium Ordinem, etiam per nos aut praedecessores nostros vel per officium Poenitentiariae huiusmodi hactenus factae et quas deinceps fieri contigerit, nisi ad aetiolem vel parem Ordinem factae fuerint, et ipsi sic translati in monasteriis, in quibus regularis observantia vigeat, actu mancant, nullae sint et irritae; ipsique sic translati in pristinum Ordinem, etiam si in Ordine, ad quem translati fuerint, professionem in eo emitti solitam emiserint, redire teneantur. Et si, post unam et secundam monitionem sibi a praelatis seu superioribus Ordinum, a quibus translati sunt, factam, redire distulerint aut neglexerint, liceat ipsis praelatis seu superioribus procedere contra eos, modo et mediis contra apostatas statutis.

§ 9. Et nihilominus praefatos sic translatos et, ut praefertur, non redeantes, administratione cuiuscumque ecclesiastici beneficii seu officii et praelaturae perpetuo privatos et privatos esse, necnon bona quaecumque, mobilia seu immobilia, ac census, redditus et proventus, iura et ae-

¹ Ad hoc habes etiam Conell. Trid., sess. XIV, De Reform., cap. XI.

tra claustra al-
re posse, pro-
cedere. Inna-
tur ut hic.

Translationes
de apostatis nul-
lae sint, nisi ad
parem vel ar-
chiepiscopalem Or-
dinem et in ob-
servantia man-
cant.

Translati pro-
dicti redeant ad
Ordinem, alio-
quin poenas hie
positas incur-
rant.

Apostatae bi-
retum de quo
hic gestare te-
nentur.

Professi, qui
praetendunt

tiones per eosdem fratres, tam egressos et eiectos quam ad alium Ordinem, ut praefertur, translatos, seu de licentia suorum superiorum extra eorum monasteria stantes, tempore quo extra monasteria sui Ordinis steterint, acquisita, etiam si acquisitiones huiusmodi ab ipsis fratribus ex redditibus beneficiorum ecclesiasticorum cum cura, ab ipsis obtentorum seu detentorum, aut ex propria industria seu artificio, mercatura vel ex testamento seu successione ab intestato quorumvis consanguineorum, affinium vel amicorum suorum aut quorumcumque aliorum factae sint, non fisco nostro aut Camerae nostrae Apostolicae, sed Religioni aut monasteriis, in qua seu quibus primo professi fuerint, eo ipso applicata esse et censi debere decernimus et declaramus: ita ut, iuxta regularia Religionis seu monasteriorum huiusmodi instituta, omnino distribui et dispensari, nec super illis, per protectores aut superiores Religionis et monasteriorum praedictorum aut quosvis alios, quacumque auctoritate fungentes, aliqua compositio seu concordia aut remissio fieri possit.

Decretum irritans.

§ 10. Sicque et non alias, aliter nec alio modo, in praemissis omnibus et singulis, per quoscumque iudices et commissarios, quavis, etiam dicta apostolica, auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores et S. R. E. cardinales, in quavis causa et instantia, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi auctoritate et facultate, iudicari et definiri debere; ac si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Privilegia recipiendi fratres aliorum Ordinum revocata.

§ 11. Et quoniam, experientia rerum magistra docente, cognovimus privilegia cunctis fere Ordinibus concessa recipiendi professos aliorum Ordinum in eorum monasteriis, domibus et regularibus locis,

materiam praestare apostatis huiusmodi per saeculum evagandi, praesertim cum diversi Ordinum huiusmodi superiores praelati apostatas huiusmodi recipiant et, postquam illis eorum habitum regularem exhibuerint, eis standi extra monasterium licentiam concedant, nos abusui huiusmodi occurrere volentes, omnia et singula privilegia et indulta apostolica quibusvis Ordinibus, monasteriis et domibus seu aliis regularibus locis (Carthusiensi et eremitis Camandulensi eremo realiter degentibus dumtaxat exceptis) super recipiendis canonicis regularibus seu monachis vel fratribus aliorum Ordinum, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, sub quibusvis verborum formis et tenoribus, etiam motu proprio, aut alias quomodolibet concessa, etiam *Mare Magnum* nuncupata, quoad facultatem recipiendi eosdem canonicos regulares seu monachos et fratres, penitus et omnino revocamus, cassamus, irritamus et annullamus, et viribus penitus et omnino vacuumus.

§ 12. Mandantes universis et singulis venerabilibus fratribus nostris patriarchis, archiepiscopis et episcopis aliisque diocesanis et locorum ordinariis, ut ipsi, per se vel alium seu alios, praesentes literas et eis contenta quaecumque, ubi et quando ac quoties opus fuerit, solemniter publicantes, faciant dicta auctoritate nostra easdem praesentes literas plenarie et totali executioni demandari, eos, qui illis contraverint, iuxta ipsarum literarum continentiam et tenorem, condignis poenis plectendo et puniendo; ac contradictores quoslibet et rebelles eisque in praemissis non parentes, per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas aliaque opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo; necnon legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras et poenas praedictas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato ad hoc

Locorum ordinariis publicent hanc constitutionem, illamque publicari faciant.

etiam, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Clausula derogatorie.

§ 13. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac monasteriorum et aliorum regularium locorum necnon Ordinum quorumcumque, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis, etiam *Mari Magno* seu *Bulla Aurea* aut alias quomodolibet nuncupatis, seu per officium Poenitentiarum huiusmodi expeditis, eisdem apostatis seu translatis, ac nostro Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, Ordinis S. Augustini, et quibusvis aliis hospitalibus, necnon B. Mariae Redemptionis captivorum et de Mercede, ac quibusvis aliis monasteriis et regularibus locis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, etiam motu, scientia et potestatis plenitudine similibus, aut alias quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis et innovatis, quibus omnibus, etiam si, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omissis et forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint, per literas apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo

ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 14. Ut autem praesentes literae ad omnium, quorum interest, notitiam deducantur, nec aliquis earum ignorantiam praetendere aut contra eas se excusare valeat, dicta auctoritate apostolica statuimus atque decernimus ut ipsaemet literae vel earum transumptum (cui, manu notarii publici subscripto et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munito, eam prorsus fidem, in iudicio et extra, adhiberi debere volumus, quae ipsis originalibus literis adhiberetur, si facta et realiter exhiberentur) in basilica Principis Apostolorum et ecclesia S. Ioannis Lateranensis ac Cancellariae Apostolicae valvis et acie Campi Florae per aliquos ex cursoribus nostris publicentur, earum exemplo in singulis valvis et acie praedictis affixo et dimisso.

Nulli ergo etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, XIII kalendas augusti, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 20 iulii 1538, pontif. anno IV.

XXIV.

Quod festum S. Dominici, institutoris Ordinis fratrum Praedicatorum, die IV augusti, sub duplici officio, celebretur 1.

Paulus episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Gloriosus in sanctis suis Deus, qui omnia operatur in omnibus, quosdam docto-

1 Hoc festum sub die 8 agi iusserat Gregorius IX, qui hunc Sanctum canonizavit, ut in eius constitutione XI. *Formae sapientiarum*, tom. III, pag. 483.

Forma publicandi hanc constitutionem.

Sanctorum fo-
sta sub die eo-
rum mortis ce-
lebranda aut.

res, quosdam martyres et quosdam con-
fessores, quos per anni circuitum, die, ut
plurimum, qua eos ad coelestia regna mi-
grare contigit, sancta veneratur universa-
lis Ecclesia, ut christifideles eorum vene-
rationi per exercitium honorum operum
vacantes, piis ante thronum divinae Maie-
statis eorum suffragiis adiuvari, et exinde
Deo propitio, vitam aeternam facilius con-
sequi valeant.

S. Dominicus
obit die vi au-
gusti.

§ 1. Verum eum hoc in eximio Christi
confessore Dominico, qui octavo idus au-
gusti migravit ad Dominum, non observe-
tur, quinimmo eius memoria nonis augu-
sti, qua die et festum Beatae Mariae a Ni-
vibus, quae ea die de coelo hic in Urbe
in ea montis Exquilini parte, in qua nunc
templum eiusdem Beatae Mariae Maioris
visitur, volente Domino, ceciderunt, sub
officio duplii celebramus, forsan ex eo
quod ipsa die octavo idus augusti Trans-
figurationem Domini et Redemptoris no-
stri Iesu Christi sub simili officio duplii
veneramur, diem eius obitus praeveniendo
recolatur.

Iste Pontifex
ex causa hic re-
late, eius festum
celebrari man-
dat die iv au-
gusti;

§ 2. Nos, considerantes Ecclesiam vene-
rationi ipsius Virginis Dei Genitricis Mariae
in memoriam miraculi nivium huiusmodi
plurimum occupatam, celebrationi festi-
vitatibus huius almi Dei confessoris Dominici
plene vacare nequire, et exinde facile ob-
venire posse ut memoria ipsius beati Do-
minici, qui Ordinem fratrum Praedicatorum,
inspirante Domino, fundavit et insti-
tuit, ac inter quos plurima sanctitatis
opera et virtutis signa, quibus, in carne
positus, claruit, diversorum curatis lan-
guoribus, loquelam mutis, visum caecis,
surdus auditum, gressum paralyticis et sa-
nitatem pristinam languentibus restituit,
in mentibus fidelium tepescat; et volentes
in praemissis opportuna providera, habita
super his cum venerabilibus fratribus no-
stris sanctae Romanae Ecclesiae cardina-
libus deliberatione matura, de eorum con-

§ Quosdam in Ecclesia sua posuit apostolos,
quosdam prophetas, quosdam doctores, Rip. (R. T.).

silio et unanimi consensu festivitatem ipsam
pridie nonas augusti singulis annis, per-
petuis futuris temporibus, in universis orbis
ecclesiis, sub duplii officio solemniter
celebrari volumus, statuimus et mandamus.

§ 3. Neque de omnipotentis Dei mi-
sericordia, ac beatorum apostolorum eius
Petri et Pauli auctoritate confisi, omni-
bus et singulis utriusque sexus christifi-
delibus vere poenitentibus et confessis,
qui in die festivitatis huiusmodi ecclesiam
alicuius ex domibus dieti Ordinis, a pri-
mis vespere usque ad occasum solis eius-
dem festivitatis, devote visitaverint, et pro
pace confirmanda et unitate Ecclesiae
oatholicae Domino nostro Iesu Christo
preces pie effuderint, decem annos et
totidem quadragenas de iniunctis eis poe-
nitentis misericorditer in Domino rela-
xamus.

§ 4. Et quia difficile foret praesentes
litteras ad singula quaeque loca, in quibus
de eis fides facienda erit, deferri, volu-
mus et auctoritate apostolica decerni-
mus quod earum transumptis, manu no-
tarii publici subscriptis et sigillo alicuius
curiae ecclesiasticae aut personae in di-
gnitate ecclesiasticae constitutae munitis,
eadem prorsus fides adhibeatur ubique
locorum, in iudicio et extra, quae eisdem
originalibus literis adhiberetur, si forent
exhibitae vel ostensae.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus
et ordinationibus apostolicis ac ipsius Ordinis,
etiam iuramento, confirmatione apo-
stolica vel quavis firmitate alia roboratis,
statutis et consuetudinibus, ceterisque
contrariis quibuscumque.

Nulli ergo etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno
Incarnationis dominicae millesimo quin-
gesimo quinquagesimo octavo, vi idus
augusti I, pontificatus nostri anno IV.

Anno a nativitate Domini MDLX, indi-
ctione II, die vero XXX iulii, retrospectae

1 Ripell' leat viii idus augusti (R. T.).

Indulgentias
eius ecclesiam
visitantibus con-
cedit;

Exemplis credi
iubet;

Contrariis de-
rogat.

Publicatio.

literae affixae et publicatae fuerunt ad
valvas seu portas ecclesiae Lateranensis
et Principis Apostolorum de Urbe, et Can-
cellariae Apostolicae ac in acie Campi
Florae, ut moris est, dimissis copiis affi-
xis in locis solitis et consuetis, ut moris
est, per me Thomam Rogeri, sanctissimi
domini nostri Papae cursorem et sanctae
Inquisitionis, per nos Thomam Roger et
Medardi Nicolai, praelibati sanctissimi do-
mini nostri Papae cursores.

Iacobus Carra, magister cursorum.

Dat. die 8 augusti 1558, pontif. anno IV.

XXV.

*Contra ambientes papatum, aut, Papa vi-
vente eoque inconsulto, tractantes de
eligendo futuro Pontifice, ac eorum
complices et fautores 1.*

Paulus episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Detestatio cri-
minis ambitus.

Cum, secundum Apostolum, nemo de-
beat sibi honorem assumere, sed qui,
tamquam Aaron, vocatur a Deo, facile ab
omnibus iudicari potest quam graviter
excedant, errent et peccent qui tam in-
feriores quam superiores dignitates ec-
clesiasticas et ipsam denique beati Petri
Sedem ac apostolicae dignitatis culmen
et apicem a Deo optimo maximo, a quo
omnia bona procedunt, nulla prorsus hu-
mana ope, nec cuiusvis auxilio, consilio
vel favore interveniente, provenire non
arbitrantur, sed illas, tamquam venales
aut alias in dispositione mortalium con-
stitutas, diversis modis et mediis ambire
et assequi seu potius usurpare praesu-
munt. Nam, ut Romanae et cuiuslibet al-
terius, tam ante quam post Domini Dei
et Redemptoris nostri Iesu Christi in ter-

1 De simoniaca autem Papae electione habes in
Iulio II, constitutionem V, Cum, tam divina, tom.
V, pag. 405.

Bull. Rom. Vol. VI.

69

ris adventum, bene institutae reipublicae
de ambitu et contra ambitus reos sanctis-
sime promulgatas et inviolabiliter ob-
servatas leges ad praesens omittamus,
nonne huiusmodi detestabile ambitus sce-
lus etiam iure divino gravissime punitur,
cum Absalon, qui regnum genitoris sui
adhuc viventis ambiebat, ex mulo, cui
insederat, elevatus, capillis capitis sui
quercui suspensus remansit, et a Ioab tri-
bus lanceis in corde transfixus fuit? Nonne
illud sacrorum conciliorum a sancta Dei
Ecclesia receptorum et approbatorum
auctoritas diversimode detestatur et pu-
nit, cum quemcumque presbyterum aut
diaconum seu clericum, qui, Papa inco-
lumi et eo inconsulto, subscriptionem
pro Romano pontificatu commodare, aut
pictatiam promittere, seu sacramentum
praebere tentaverit, aut aliquod suffra-
gium polliceri, vel de hac causa, privatis
conventiculis factis, aliquid deliberare et
decernere praesumpserit, loci sui digni-
tate et communionem privandum, anathe-
matisque poena plectendum censeat; et
propter occultas fraudes et coniuratio-
num huiusmodi secretas insidias, si quis,
harum actionum particeps, consilia eo-
rum, qui de pontificali agunt ambitu, ad
notitiam Ecclesiae deferat, et rationabili
probatione convincat, eum non solum ab
omni culpa purgatum remanere, verum
etiam remuneratione non indigna suble-
vari velit et statuat; et exinde non modo
sacrorum canonum, sed etiam saecula-
rium legum interpretes peritissimi et
probatissimi, ambientes papatum aut su-
per eo, Papa vivente et inconsulto, tra-
ctantes, seu conventiculas facientes, cri-
men lesae maiestatis in primo capite et
simoniacae haereseos incurrere decreve-
rint, non sine clara et aperta ratione,
cum omnis tractatus de loco, dignitate
et bono alicuius viventis, eo non con-
sentiente, ab utroque iure prohibeatur, et

reprobationis¹, praesertim cum inde praestetur votum captandae mortis, quod sacri canones et venerandae leges passim abhorrent et detestantur? Accedit quod, cum inter Pontificem et Ecclesiam contrahatur spirituale coniugium, quod fortius est carnali, gravissimae poenae ex utriusque iuris censura imponuntur iis, qui, constante matrimonio, de alio coniuge tractare praesumunt. Quare cum, peccatis exigentibus, plures in dies beati Petri Sedem, nobis viventibus et inconsultis, ambire, et conventiculas superinde facere dignoscantur, et ad hoc suffragia sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium obtinere et quodammodo subharrare procurent et satagant.

§ 1. Nos, cupientes huiusmodi detestabile ambitus et illi coniuncta simoniacae haereseos et laesae maiestatis crimina non solum nostris, sed etiam successorum nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore existentium temporibus perpetuo abolere, et non solum ex usu, sed etiam ex mentibus hominum praesentium² in electione Romani Pontificis, qui Domini Dei et Salvatoris nostri Iesu Christi in terris vicarius existit, radicitus evellere, et in praemissis, pro tantae rei necessitate et periculi magnitudine, ut tenemur, salubriter providere, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris ipsius sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio et unanimi assensu, hac nostra perpetuo valitura constitutione, apostolica auctoritate et de nostrae apostolicae potestatis plenitudine, omnes et singulas excommunicationis, suspensionis et interdicti ac privationis et quasvis alias sententias, censuras et poenas, dudum a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris aut sacris conciliis seu sanctorum Patrum nostrorum decretis, statutis, capitulis, canonibus constitutionibus et ordinationibus contra sic ambientes quomodolibet latas et promulgatas, approbamus et innovamus,

¹ Reprobetur, Matth. (n. r.). ² Praesertim, Matth. (n. r.).

ac perpetuo observari et in viridi observantia, si forsan in ea non sint, reponi et esse debere.

§ 2. Necnon quoscumque in praemissis, tam nostro quam successorum nostrorum praedictorum tempore, publice vel occulte aut alias quomodolibet delinquentes, cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis et praeminentiae existant, etiam si episcopali, archiepiscopali, patriarchali aut alia ecclesiastica dignitate seu cardinalatus honore, vel mundana, etiam ducali, regali, reginali aut imperiali, auctoritate seu excellentia praefulgeant, et eorum quemlibet, sententias, censuras et poenas praedictas incurrere volumus et decernimus. Et nihilominus, considerantes dignum esse ut quos Dei timor a malo non revocat, ecclesiasticae saltem coerceat severitas disciplinae, de similibus consilio et assensu ac auctoritate et plenitudine potestatis, volumus et declarando statuimus, ordinamus et decernimus quod sententiis, censuris et poenis praedictis in suis robore et efficacia remanentibus, ac effectum suum sortientibus, omnes et singuli, tam clerici quam utriusque sexus laici, qui per se vel alios, nobis viventibus et inconsultis, verbis vel scriptis aut nunciis, cum aliquo de futuro Pontifice eligendo hactenus tractarunt vel tentarunt, seu in posterum, Romano Pontifice vivente et inconsulto, tractabunt vel tentabunt, etiam si, ut praefertur, qualificati et dignitate, honore et auctoritate et excellentia praedictis praediti existant, sint ipso iure et facto, absque alia desuper ferenda sententia, excommunicati excommunicatione maiori, et maledictione aeterna damnati; et ab excommunicatione et maledictione huiusmodi per alium quam per nos et Romanum Pontificem pro tempore existentem, praeterquam in mortis articulo, absolvi non possint; incurrerintque et in-

Poenae tractantium de electione futuri Pontificis, eo vivente et incon-

currant respective crimen simoniacae haereseos et laesae maiestatis in primo capite, ac privationem omnis, etiam episcopalis, archiepiscopalis et patriarchalis, ac cuiusvis alterius maioris vel minoris dignitatis ac cardinalatus honoris, necnon ducalis, regiae, reginalis et imperialis auctoritatis et excellentiae, ac omnium et singularum ecclesiarum cathedralium, etiam metropolitanarum et patriarchalium, monasteriorum quoque ac prioratum, aliorumque beneficiorum et officiorum ecclesiasticorum, cum cura et sine cura, saecularium ac quorumvis Ordinum regularium, per eorum quemlibet obtentorum, necnon quorumvis fructuum, reddituum et proventuum ecclesiasticorum, ac pensionum annuarum super similibus fructibus, redditibus et proventibus reservatarum et assignatarum, ac regnorum, dominiorum, feudorum et bonorum spiritualium et temporalium, vel ministrorum, etiam patrimonialium et allodialium, necnon iurium patronatus et iurisdictionum quarumcumque; careantque voce activa et passiva, ac effecti sint et efficiantur respective perpetuo inhabiles et incapaces omnium dignitatum, honorum, bonorum, iurium et legitimorum actuum, perpetuaque infamia ubique gentium sint notati¹ respective, nec infamia huiusmodi ab eis aboleri, neque ipsi ullo umquam tempore ad vocem, dignitates, honores, bona, iura et actus huiusmodi, nisi ex speciali verbo et mandato nostro seu Romani Pontificis pro tempore existentis, nostra seu illius manu propria subscripto, ac specifica et individua reatus et culpae suae qualitate expressa, restitui possint.

Ab omnibus complerentur.

§ 3. Quodque similes sententias, censuras et poenas respective incurrerint et incurrant ipso iure et facto, ac sine alicuius sententiae prolatione, omnes et sin-

¹ Sint notati et notentur respective. Cherub. et Matth. (n. r.).

guli, etiam, ut praemittitur, qualificati et dignitatibus huiusmodi praediti, cuiusvis sexus et ordinis existant, qui, per se vel alium seu alios, a die nostrae ad summi apostolatus apicem assumptionis usque in hanc diem, in praemissis aut eorum aliquo, quodvis auxilium, consilium vel favorem seu operam, verbis vel scriptis, aut re vel facto, seu promissione, pollicitatione, suasionem, vel his omnibus insimul, aut quovis alio modo, directe vel indirecte, principaliter vel incidentaliter, praestiterunt, seu in futurum, quovis etiam successorum nostrorum Romanorum Pontificum tempore, praestabunt, aut in praemissis mediatores, proxenetae, nuncii, mandatarii, procuratores seu trapezitae fuerunt, vel in posterum, ut praefertur, erunt, seu alias se in praemissis quovis modo intromiserunt vel immiscuerunt, seu in posterum, etiam tempore successorum huiusmodi, habebunt, nisi ea nobis aut successoribus nostris, quorum tempore id continget, vel alteri, cui id per nos vel successores praedictos commissum fuerit, per se vel alium seu alios, cum primum commode potuerint, revelaverint, etiam si in praemissis aliquid aliud auxilium, consilium vel favorem aut opem non praestiterint.

§ 4. Nos enim iis, qui praemissa revelaverint, etiam si complices fuerint, non solum veniam, sed etiam¹ successores nostros praefatos facturos esse confidimus, ad hoc ut, eorum iudicio, participes tanti criminis valeant coerceri.

§ 5. Et si quis ullo umquam, etiam dictorum successorum nostrorum tempore, praesentes literas et in eis contenta quaecumque iniusta, illicita vel iniqua existere, aut in toto vel in parte non valere seu aliquo tempore non valitura esse, vel a nobis sic fieri non potuisse aut non debuisset ausu temerario asserere pra-

¹ Sed etiam gratiam et praemia pollicemur, prout etiam successores nostros etc., Cherub. et Matth. (n. r.).

Revelantibus veniam et praemium proponit.

Oppugnantibus hanc bullam poenas imponit.

sumpserit, cuiuscumque dignitatis existat, etiam si cardinalatus honore aut regia vel imperiali praeminentia et excellentia praefulgeat, ipso iure et facto anathematis mucrone percussus sit, et contra eum, tamquam vere schismaticum et haeticum, inquiri, et tamquam talis puniri, eiusque memoria damnari possit.

Contrarius deroget.

§ 6. Non obstantibus consitutionibus et ordinationibus apostolicis necnon cuiusvis conclavis capitulis, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, privilegii quoque, indultis et literis apostolicis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis, clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, quibusvis personis sub praesentibus comprehensis, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos et Sedem Apostolicam, etiam motu proprio et ex certa scientia, ac simili potestatis plenitudine, aut consistorialiter seu alias quomodolibet concessis et etiam si, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso et forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro expressis habentes, illis alias in sua robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus et sufficienter derogatum esse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Publicationem committit;

§ 7. Ut autem praesentes literae ad omnium, quorum interest, notitiam deducantur, nec aliquis earum ignorantiam praetendere valeat, volumus eas in basi-

1 Et etiam iteratis vicibus approbatis et innovatis, quibus omnibus, etiamsi, pro illorum etc., Cherub. et Matth. (n. r.).

licae Principis Apostolorum de Urbe et Cancellariae Apostolicae 1 ac acie Campi Florae per aliquos ex cursoribus nostris publicari, earumque copiam inibi affixam dimitti, necnon publicationem et dimissionem copiae affixae huiusmodi sufficere, et omnes quos eadem literae tangunt, arctare, perinde ac si eis personaliter intimatae et notificatae fuissent.

§ 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae approbationis, innovationis, declarationis, statuti, ordinationis, derogationis decretorum et voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, xvii kalendas ianuarii, pontificatus nostri anno iv.

Dat. die 16 dec. 1558, pontif. anno iv.

XXVI.

Facultas custodum SS. Imaginis ad Sancta Sanctorum regendi et gubernandi collegia Capranicense et Nardinum de Urbe 2.

Paulus Papa IV, ad futuram rei memoriam.

Piis fidelium quorumlibet votis libenter annuimus, eaque favoribus prosequimur opportunis.

§ 1. Sane pro parte dilectorum filiorum custodum societatis sacratissimae Imaginis Sanctissimi Salvatoris ad Sancta Sanctorum de Urbe nobis exhibita petitio continebat postquam a felicitis recordationis Paulo papa III, praedecessore nostro, emanaverat infrascriptum rescriptum, cuius tenor sequitur et est talis:

1 Apostolicae vobis, Cherub. et Matth. (n. r.).

2 Ex Regest. in Archiv. Vatic.

Paulus III omnimodam iurisdictionem ipsa supra collegia Capranicense et Nardinum concessit, prout apparet in praesenti brevi.

§ 2. Motu proprio. Cum sicut accepimus, non sine animi nostri molestia, quod licet laudabiles constitutiones et statuta tam collegii Capranicensis quam Nardini per scholares et studentes pro tempore dictorum collegiorum observari debent, cum illas seu illa, etiam cum iuramento, servare promiserint, et mandatis dilectorum nostrorum custodum memorabilis societatis sacratissimae Imaginis Sanctissimi Salvatoris ad Sancta Sanctorum de Urbe, et praedictorum collegiorum gubernatorum pro tempore existentium parere debuissent, cum illis per fundatores eorumdem data fuit facultas scholares et studentes in dictis collegiis gubernare, corrigere, mulctare et punire secundum praedictorum studentium demerita in eventum contraventionis; nihilominus praefati studentes, praedictas laudabiles constitutiones minime servare cupientes, et praesertim in vestiendo et deferendo longas vestes cum caputiis, iuxta formam praedictarum constitutionum, nullo habito respectu ad praemissa; imo in dies contradicentes mandatis praedictorum custodum pro tempore existentium ac praedictis sacris constitutionibus ac statutis, et contra ipsorum respective proprium iuramentum, non observando praedictas laudabiles constitutiones et statuta, sub praetextu paupertatis, et se non habere modum induendi praefatas vestes (cum postea plures sericis utantur), ut tenentur praedicti iuramenti vinculo; et non erubescunt, contra eorum proprium iuramentum, praedictas laudabiles constitutiones et statuta, in dies diversis commissionibus a Sacra Signatura Iustitiae extorquere, et in contemptum praedictorum dominorum custodum gubernatorum praedictorum collegiorum, et causam et causas praetensarum iactationum et molestationum contra praedictos dominos custodes gubernatores et patres eorumdem, illam-

que et illas diversis iudicibus committere desiderant, et committunt, et committi obtinuerunt, licet indebite et nulliter; cum nulli liceat, praeterquam Pontifici Romano et propriae ipsius Signaturae, similes sacras constitutiones permutare. Volentes igitur calumniis et fraudibus huiusmodi obviare, prout nostro incumbit officio pastoralis, ac providere, motu simili, ex certa nostra scientia, omnes et singulas causas praedictas coram quibuscumque iudicibus, tam ordinariis quam commissariis, et tam commissas et pendentes quam in futurum committendas per praefatos scholares et omnes in collegiis habitantes, in statu et terminis, quibus reperiuntur, harum serie ad nos avocamus, et dictis modernis pro tempore custodibus dictorum collegiorum gubernatoribus et omnium in dictis collegiis habitantium et sub eorum statutis degentium iudicibus ordinariis committimus et mandamus audiendas et terminandas iuxta formam praedictorum collegiorum praedictarum constitutionum et statutorum, cum omnibus eorum inde dependentibus, emergentibus, annexis et connexis; insuper mandantes ut statuta collegiorum simpliciter, et ut iacent, intelligantur, nullis additis commentis sive cavillationibus a causidicis inventis; mandantes etiam ut qui secundum statuta conclusiones non habuerint, infra tempus constitutum, ipso facto, sine ulla monitione, a collegiis expellantur, et alii pro illis substituantur et cogantur expensas collegiis persolvere. Declarantes insuper, auctoritate nostra apostolica per praesentes, tam iudices ordinarios quam commissarios, nullam penitus iurisdictionem habere seu obtinere posse in collegiales et omnes in dictis collegiis habitantes, et omnes et singulas commissiones imposterum impetrandas et adhuc impetratas, tam sub nomine alicuius collegii quam particu-

larium in collegio seu collegiis habitantium, tam de scholaribus admittendis et removendis, nullas et invalidas, nullius roboris ac momenti fore et esse, nullamque in futurum tribuere alicui iudici ordinario vel delegato iurisdictionem, cui vel quibus commissum fuerit, vel committetur in futurum: et volentes quod quaecumque praefati scholares vel aliquis eorum senserint de aliqua definitiva sententia declaratoria, ferenda per dictos pro tempore custodes, se gravatos, tunc recursum habere possint ad dilectos filios nostros pro tempore Urbis conservatores, tamquam iudices appellationum, et non ad alios iudices; imo ipsis iudicibus, tam ordinariis quam commissariis, inhibemus, praecipimus et mandamus quatenus, sub poenis excommunicationis, suspensionis et interdicti ac nostrae indignationis, anathematis ac mille ducatorum auri ipso facto Camerae nostrae applicandorum, si secus fecerint (quod absit), a quibus, quovis modo, liberari non possint, praeterquam a nobis vel pro tempore Romano Pontifice: irritum quoque et inane quicquid scienter vel ignoranter factum fuerit secus ipso iure fore decernimus. Constitutionibus et ordinationibus apostolicis, stylo Palatii, nomine et cognomine praedictorum studentium, causarum qualitate et instantia, ac tenore constitutionum et privilegiorum, et illarum forsitan constitutionum et aliorum hic exprimi necessarium, status causarum, tam in prima seu secunda aut ulteriori instantia indecis. pendentium, et alia, quae forsitan de verbo ad verbum maiorem expressionem requirant, pro plene et sufficienter expressis haberi volumus, ceterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Audiant praefati iudices, citent, procedant, ut petitur, et iustitiam faciant, praemissis non obstantibus.

Placet. A.

§ 3. Extracta fuit praesens copia ex alia, cum suo originali auscultata et collationata, ut a tergo dictae copiae descriptum est, ac sub die quinta iunii, millesimo quingentesimo quinquagesimo, pro magnificis dominis guardianis Imaginis Sanctissimi Salvatoris ad Sancta Sanctorum de Urbe contra rectores et collegiales collegiorum Capranicensis et Nardini etiam a tergo dictae copiae intitulata, et in filsa iurium productorum dicti anni millesimi quingentesimi quinquagesimi reperta, cuius originale etiam a tergo dictae copiae est descriptum fuisse restitutum et consignatum domino Petro de Celano, et cum eadem copia auscultata concordat; in cuius fidem hic me subscripsi manu propria, die decima quarta mensis novembris, millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo. Ioannes Antonius Curtus, Curiae causarum Camerae Apostolicae notarius.

§ 4. Ipsi custodes, sub quorum gubernio et cura scholares et studentes collegiorum Capranicensis et Nardini huiusmodi reguntur et gubernantur, ut quiete et honeste viverent, iuxta eorumdem collegiorum respective constitutionum formam, dictum rescriptum tunc Curiae causarum Camerae Apostolicae generali auditori seu in illius Curia praesentari fecerunt, prout ex suprascripta fide notarii eidem auditori Camerae apparet; cum tamen ipsius rescripti copia, cum illius originali auscultata, non autem originale reperitur, ne a nimium scrupulosis de ipsius rescripti validitate in futurum dubitari contingat, pro parte eorumdem custodum nobis fuit humiliter supplicatum ut, ad omne dubium prorsus tollendum, quia copia rescripti huiusmodi, sicut praefertur auscultata, fidem faciat mandare, aliasque in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Attestatio notarii de existentia originalis huiusmodi brevium et fide copiae.

Supplicans pro confirmatione.

Concedit Pontifex;

§ 5. Nos igitur, huiusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate apostolica, per praesentes committimus et mandamus quod suprascriptae copiae, sic ut praefertur auscultatae, a quibusvis iudicibus ordinariis et extraordinariis seu delegatis et quavis dignitate et auctoritate fungentibus, in iudicio et extra, ubique plena fides adhibeatur, et quae aliter interpretari, cognosci aut terminari non possit neque valeat; quinimmo quicquid per quemvis iudicem, a die concessionis praedicti rescripti, citra, de et super administratione ac rebus dictorum collegiorum vel alias contra formam praedicti rescripti factum fuerit, irritum et nullius roboris vel momenti sit et esse debeat; et nihilominus, potiori pro cautela, dictum rescriptum, quatenus opus sit, eadem auctoritate apostolica per easdem praesentes confirmamus, illudque de novo concedimus.

§ 6. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die vigesima decembris, millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, pontificatus nostri anno iv.

Dat. die 20 dec. 1558, pontif. anno iv.

XXVII.

Innovatio quarumcumque censurarum et poenarum contra haereticos et schismaticos quomodolibet promulgatarum; et aliarum poenarum impositio in cuiuscumque gradus et dignitatis praelatos et principes, haereticae vel schismaticae pravitatis reos¹.

Paulus episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Cum ex apostolatus officio, nobis, meritis licet imparibus, divinitus credito,

¹ De poenis autem per alios Pontifices in eiusmodi haereticos latis, habes Nicolai III consti-

cura dominici gregis nobis immineat generalis, et exinde teneamur, pro fidei illius custodia et salubri directione, more vigilis pastoris, assidue vigilare et attentius providere, ut qui hac aetate, peccatis exigentibus, propriae prudentiae innitentes, scientius¹ et perniciosius solito contra orthodoxae fidei disciplinam insurgunt, et superstitionis ac fictitiis adinventionibus sacrarum Scripturarum intelligentiam pervertentes, catholicae Ecclesiae unitatem et inconsutilem Domini tunicam scindere moliuntur, ab ovili Christi repellantur, ne magisterium erroris continent, qui discipuli veritatis esse contemnant.

§ 1. Nos, considerantes rem huiusmodi adeo gravem et periculosam esse, ut Romanus Pontifex, qui Dei et Domini nostri Iesu Christi vices gerit in terris, et super gentes et regna plenitudinem obtinet potestatis, omnesque iudicat, a nemine in hoc saeculo iudicandus, possit, si deprehendatur a fide devius, redargui; et quod, ubi maius intenditur periculum, tibi est plenius et diligentius consulendum ne pseudoprophetae aut alii etiam saecularem iurisdictionem habentes simplicium animas miserabiliter illaqueent, innumeralesque populos, eorum in spiritualibus aut temporalibus curae et regimini commissos, secum in perditionem et damnationis interitum trahant, nec aliquando contingat nos abominationem desolationis, quae dicta est a Daniele propheta, in loco sancto videre; cupientes, quantum cum Deo possumus, pro nostro munere pastoralis, vulpes, vineam Domini demoliri satagentes, capere, et lupos ab ovilibus arceri, ne canes muti videamur nequeuntionem iv, *Novent*, tom. iv, pag. 47; Innocentii IV constitutiones xxvi et xxvii, tom. iii, pag. 551 et seqq., et const. xxix, eodem tomo, pag. 561; Alexandri IV constit. xxxvi, ibid., pag. 646, et const. xlvi et seqq., et habes etiam alias aliorum Pontificum constitutiones. ¹ *Licentius*, Cherub, et Math. (n. r.).

Causa huius constitutionis.

tes latrare, et perdamur cum malis agricolis, ac mercenario comparemur.

Confirmat hic Pontifex omnes poenas in haereticos et schismaticos latis;

§ 2. Habita super his cum venerabilibus fratribus nostris sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio et unanimi assensu, omnes et singulas excommunicationis, suspensionis et interdicti ac privationis et quasvis alias sententias, censuras et poenas, a quibusvis Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris aut pro talibus habitis, etiam per eorum literas extravagantes, seu sacris conciliis ab Ecclesia Dei receptis, vel sanctorum Patrum decretis et statutis, aut sacris canonibus ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis contra haereticos aut schismaticos quomodolibet latis et promulgatas, apostolica auctoritate approbamus et renovamus, ac perpetuo observari et in viridi observantia, si fors in ea non sint, reponi et esse debere; necnon quoscumque, qui hactenus a fide catholica deviasse aut in aliquam haeresim incidisse seu schisma incurrisse aut excitasse seu commisisse, deprehensi aut confessi vel convicti fuerint, seu (quod Deus pro sua clementia et in omnes bonitate avertere dignetur) in posterum deviabunt, seu in haeresim incident, aut schisma incurrent vel excitabunt seu committent, et deviasse seu incidisse, aut incurrisse vel excitasse seu commisisse deprehendantur aut confitebuntur seu convincentur, cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis et praeminentiae existant, etiam episcopali, archiepiscopali, patriarchali, primatiali aut alia maiori dignitate ecclesiastica seu cardinalatus honore, et Apostolicae Sedis ubi vis locorum, tam perpetuae quam temporalis, legationis munere, vel mundana, etiam comitali, baronali, marchionali, ducali, regia et imperiali auctoritate seu excellentia praefulgeant, et eorum quemlibet sententias, censuras et poenas praedictas incurrere volumus atque decernimus.

dictas incurrere volumus atque decernimus.

§ 3. Et nihilominus, considerantes dignum esse ut qui virtutis amore a malis non abstinent, metu poenarum ab illis deterreantur; et quod episcopi, archiepiscopi, patriarchae, primates, cardinales, legati, comites, barones, marchiones, duces, reges et imperatores, qui alios docere et illis bono exemplo, ut in fide catholica contineantur, esse debent, praevicando, gravius ceteris peccant, cum non solum seipsos perdant, verum etiam alios innumerabiles populos, eorum curae et regimini creditos seu alias eis subditos, secum in perditionem et puteum interitus trahant, de similibus consilio et assensu, hac nostra in perpetuum valitura constitutione, in odium tanti criminis, quo nullum in Ecclesia Dei maius aut perniciosius esse potest, de apostolicae potestatis plenitudine, sancimus, statuimus, decernimus et definimus quod, sententiis, censuris et poenis praedictis in suo robore et efficacia remanentibus, ac effectum suum sortientibus, omnes et singuli episcopi, archiepiscopi, patriarchae, primates, cardinales, legati, comites, barones, marchiones, duces, reges et imperatores, qui hactenus, ut praefertur, deviasse aut in haeresim incidisse, seu schisma incurrisse, excitasse vel commisisse deprehensi aut confessi vel convicti fuerint, et in posterum deviabunt aut in haeresim incident seu schisma incurrent vel excitabunt aut committent, et deviasse seu in haeresim incidisse vel schisma incurrisse aut excitasse seu commisisse deprehendantur aut confitebuntur seu convincentur, cum in hoc inexcusabiliores ceteris reddantur, ultra sententias, censuras et poenas praedictas, sint etiam eo ipso, absque aliquo iuris aut facti ministerio, suis ordinibus et cathedralibus, etiam metropolitanis, patriarchalibus et primatialibus ecclesiis ac

Praelatis et principibus a fide deviantibus alias poenas imponit.

cardinalatus honore et cuiusvis legationis munere, necnon voce activa et passiva, omnique auctoritate, ac monasteriis, beneficiis et officiis ecclesiasticis, cum cura et sine cura, saecularibus et quorumvis Ordinum regularibus, quae, ex quibusvis concessionibus et dispensationibus apostolicis, in titulum, commendam et administrationem aut alias quomodolibet obtinuerint, et in quibus vel ad quae ius aliquod habuerint, necnon quibusvis fructibus, redditibus et proventibus annuis super similibus fructibus, redditibus et proventibus eis reservatis et assignatis, comitatibus quoque, baroniis, marchionatibus, ducatus, regnis et imperio penitus et in totum perpetuo privati, et ad illa de cetero inhabiles et incapaces, habeanturque pro relapsis et subversis in omnibus et per omnia, perinde ac si prius haeresim huiusmodi in iudicio publice abiurassent; nec ullo umquam tempore ad eorum pristinum statum aut cathedrales, metropolitanas, patriarchales et primatiales ecclesias, seu cardinalatus vel alium honorem aut quamvis aliam maiorem vel minorem dignitatem, seu vocem activam vel passivam, aut auctoritatem, seu monasteria et beneficia, vel comitatus, baronias, marchionatus, ducatus, regna et imperium restitui, reponi, reintegrari aut rehabilitari possint, quinimmo saecularis relinquuntur arbitrio potestatis, animadversione debita puniendi, nisi apparentibus in eis verae poenitentiae indicibus et condignae poenitentiae fructibus, ex ipsius Sedis benignitate et clementia in aliquo monasterio aut alio regulari loco, ad peragendum perpetuam in pane doloris et aqua mestitiae poenitentiam, retrudendi fuerint. Quodque pro talibus ab omnibus, cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis et praeminentiae existentibus, ac quacumque, etiam episcopali, archiepiscopali, patriarchali et primatiali aut alia

maiori ecclesiastica dignitate, et etiam cardinalatus honore, seu mundana, etiam comitali, baronali, marchionali, ducali, regia et imperiali auctoritate et excellentia pollentibus, haberi, tractari et reputari, et ut tales evitari omnique humanitatis solatio destitui debeant.

§ 4. Et qui ius patronatus aut nominandi personas idoneas ad cathedrales, etiam metropolitanas, et patriarchales ac primatiales ecclesias seu monasteria vel alia beneficia ecclesiastica, per privationem huiusmodi vacantia, habere praetenderint, ne illa diutinae vacationis exponantur incommodis, sed, de servitute haereticorum erepta, personis concedantur idoneis, quae illarum populos in semitas iustitiae fideliter dirigant, teneantur ad ecclesias, monasteria et beneficia huiusmodi alias personas idoneas, infra tempus a iure vel ex eorum concordatis seu compactatis cum dicta Sede initis statutum, nobis seu pro tempore existenti Romano Pontifici praesentare, alioquin, tempore huiusmodi elapso, plena et libera ecclesiarum, monasteriorum et beneficiorum praedictorum dispositio ad nos et Romanum Pontificem praedictum eo ipso pleno iure devolvatur.

§ 5. Et insuper qui ipsos sic deprehensos aut confessos vel convictos scienter quomodolibet receptare vel defendere aut eis favere vel credere seu eorum dogmata dogmatizare praesumpserint, sententiam excommunicationis eo ipso incurrant, efficianturque infames, nec voce, persona, scriptis vel nuncio aut procuratore aliquo ad publica seu privata officia aut consilia seu synodum vel concilium, generale vel provinciale, nec conclave cardinalium aut aliquam fidelium congregationem seu electionem alicuius, aut testimonium perhibendum admittantur, nec admitti possint; sint etiam intestabiles, nec ad haereditatis successionem acce-

Ius patronatus aut nominandi habentes ad beneficia propter haeresim vacantia teneantur infra legitima tempora praesentare, alias personas.

Favoresque haereticis poenas hic descriptas incurrant.

dant; nullus praeterea cogatur eis super aliquo negotio respondere. Quod si forsitan iudices extiterint, eorum sententiae nullam obtineant firmitatem, nec aliquae causae ad eorum audientiam deducantur; et, si fuerint advocati, eorum patrocinium nullatenus recipiatur; si vero tabelliones extiterint, instrumenta confecta per eos nullius sint penitus roboris vel momenti. Et insuper clerici omnibus et singulis ecclesiis, etiam cathedralibus, metropolitans, patriarchalibus et primatialibus, ac dignitatibus, monasteriis, beneficiis et officiis ecclesiasticis, etiam, ut praefertur, qualificatis, per eos quomodolibet obtentis, et tam ipsi quam laici, etiam, ut praemittitur, qualificati et dignitatibus praedictis praediti, quibuscumque regnis, ducatus, dominiis, feudis et bonis temporalibus per eos possessis privati existant eo ipso; regnaque, ducatus, dominia, feuda et bona huiusmodi publicentur et publicata sint, efficianturque iuris et proprietatis eorum, qui illa primo occupaverint, si in sinceritate fidei et unitate sanctae Romanae Ecclesiae, ac sub nostra et successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium obedientia fuerint.

§ 6. Adicientes quod si ullo unquam tempore apparuerit aliquem episcopum, etiam pro archiepiscopo seu patriarcha vel primatem se gerentem, aut praedictae Romanae Ecclesiae cardinalem, etiam, ut praefertur, legatum, seu etiam Romanum Pontificem, ante eius promotionem vel in cardinalem seu Romanum Pontificem assumptionem, a fide catholica deviasse aut in aliquam haeresim incidisset, promotio seu assumptio de eo, etiam in concordiam et de unanimi omnium cardinalium assensu facta, nulla, irrita et inanis existat, nec per susceptionem muneris, consecrationis, aut subsecutam regiminis et administrationis, possessionem, seu quasi, vel

Praelati et pontifices, quos ante eorum promotionem apparuerit a fide catholica deviasse, eo ipso privatis sunt omni auctoritate et officio, et promotio nulla est et nullo pacto confirmari potest.

† Matth. addit: seu schisma incurrisse vel excommunicatus aut commissio (n. t.).

ipsius Romani Pontificis inthronizationem aut adorationem, seu ei praestitam ab omnibus obedientiam, et cuiusvis temporis in praemissis cursum, convaluisse dici aut convalescere possit, nec pro legitima in aliqua sui parte habeatur, nullamque talibus in episcopos seu archiepiscopos vel patriarchas aut primates promotis, seu in cardinales vel Romanum Pontificem assumptis, in spiritualibus vel temporalibus administrandi facultatem tribuisse aut tribuere censeatur, sed omnia et singula per eos quomodolibet dicta, facta, gesta et administrata ac inde secuta quaecumque viribus careant, et nullam prorsus firmitatem nec ius alicui tribuant; sintque ipsi sic promoti et assumpti eo ipso, absque aliqua desuper facienda declaratione, omni dignitate, loco, honore, titulo, auctoritate, officio et potestate privati; liceatque omnibus et singulis sic promotis et assumptis, si a fide antea non deviasent nec haeretici fuissent, neque schisma incurrisserint aut excitassent vel commisissent.

§ 7. Subditis personis, tam clericis saecularibus et regularibus quam etiam laicis, necnon cardinalibus, etiam qui electioni ipsius Pontificis antea a fide devii aut haeretici seu schismatici interfuerint, seu alias consenserint, et ei obedientiam praestiterint, eumque adoraverint, ac castellanis, praefectis, capitaneis et officialibus, etiam almae Urbis nostrae et totius Status Ecclesiastici, etiam eisdem sic promotis vel assumptis homagio seu iuramento vel cautione obligatis et obnoxiiis, ab ipsorum sic promotorum vel assumptorum obedientia et devotione impune quaecumque recedere, eosque ut magos, ethnicos, publicanos et haereticos evitare; eisdem subditis personis fidelitati et obedientiae futurorum episcoporum, archiepiscoporum, patriarcharum, primatum, cardinalium et Romani Pontificis canonice intrantis nihilominus

Subditisque eorum liceat ab obedientia et devotione impune recedere.

adstrictis remanentibus, et, ad maiorem ipsorum sic promotorum et assumptorum, si eorum regimen et administrationem continuare voluerint, confusionem, contra eosdem sic promotos et assumptos auxilium brachii saecularis implorare; nec propterea ab ipsorum sic promotorum et assumptorum fidelitate et obedientia, praemissorum occasione, recedentes, tamquam tunicae Domini scissores, aliquarum censurarum seu poenarum ultioni subiaceant.

Contrarium derogatio.

§ 8. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon privilegiis, indultis et literis apostolicis eisdem episcopis, archiepiscopis, patriarchis, primatibus et cardinalibus ac quibusvis aliis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, etiam motu proprio et ex certa scientia, ac de apostolica potestatis plenitudine, seu etiam consistorialiter, aut alias quomodolibet concessis et etiam iteratis vicibus approbatis et innovatis, ac etiam in corpore iuris clausis, necnon quibusvis capitulis conclavis, etiam iuramento aut confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, et per nos ipsos iuratis. Quibus omnibus, eorum tenores praesentibus pro expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

lucio publicandi.

§ 9. Ut autem praesentes literae ad omnium, quorum interest, notitiam deducantur, volumus eas seu earum transcriptum (cui, manu notarii publici subscripto et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munito, plenam fidem adhiberi debere decernimus) in basilicae Principis Apostolorum de Urbe et Cancellariae Apostolicae valvis atque in acie Campi Florae per aliquos ex cursoribus nostris publicari et affigi, ea-

† Propterea lites. Matth. (n. t.).

rumque copiam inibi affixam dimitti, publicationemque, affixionem et copiae affixae dimissionem huiusmodi sufficere et pro solemnem et legitima haberi, nec aliam publicationem requiri aut expectari debere.

§ 10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae approbationis, innovationis, sanctionis, statuti, derogationis voluntatum, decretorum infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Romae, apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo nono, xv kadas martii, pontificatus nostri anno iv.

† Ego PAULUS, catholicae Ecclesiae episcopus.

† Ego Io. Bellayus, episcopus Ostiensis.

† Ego R., cardinalis de Carpo, episcopus Portuensis.

† Ego F., cardinalis Pisanus, episcopus Tusculanus.

† Ego Fed., cardinalis Caesius, episcopus Praenestinus.

† Ego P., cardinalis episcopus Albanen.

† Ego R., cardinalis S. Angeli, maior poenitentarius.

† Ego T., cardinalis Crispus.

† Ego Fulvius, cardinalis Perusinus.

† Ego Io. Mich., cardinalis Saracenus.

† Ego Io., cardinalis S. Vitalis.

† Ego Io., cardinalis Puteus.

† Ego Hier., cardinalis Imolensis.

† Ego B., cardinalis Trancensis.

† Ego Diomedes, cardinalis Arianensis.

† Ego Scipio, cardinalis Pisanus.

† Io., cardinalis Reumanus.

† Io. Antonius, cardinalis S. Pancratii.

† Ego Tha., cardinalis Gaddus.

† Ego Virg., cardinalis de Spoleto.

† Octavo. Matth. (n. t.).

Sanctio poenalis.

Papas et S. R. E. cardinalium subscriptiones.

- † Ego F. M., cardinalis Alexandrinus.
 † Ego Cle. Monilianus, cardinalis Araec.
 † Ego G. Asc., diaconus cardinalis Cam.
 † Ego N., cardinalis de Sermoneta.
 † Ego Ia., cardinalis Sabellus.
 † Ego Hier., cardinalis S. Georgii.
 † Ego Inno., cardinalis de Monte.
 † Ego Aloy., cardinalis Cornelius.
 † Ego C., cardinalis Carafa.
 † Ego Alfon., cardinalis Neapolitanus.
 † Ego Vitellotius, cardinalis Vitellius.
 † Ego Io. Baptista, cardinalis consiliarius.
 (*Locus Signi*).

DOMINUS MIHI ADIUTOR.

Dat. die 15 februarii 1559, pontif. anno iv.

XXVIII.

Restituit stationem, quae antiquitus habebatur in ecclesia Sanctorum Silvestri et Martini in Montibus de Urbe 1.

**Paulus episcopus servus servorum Dei,
 ad perpetuam rei memoriam.**

Etsi ex iniuncto nobis apostolatus officio singulas orbis ecclesias, quae domus Dei sunt, spiritualibus muneribus ornamus: decorem tamen earum, quae in hac alma Urbe nostra consistunt, eo maiori procuramus affectu, quo saepius ad illas, tamquam ante oculos nostros constitutas, dirigimus nostrae considerationis intuitum.

§ 1. Sane ex diversis non vulgaribus scripturis accepimus quod antiquitus quinta feria quartae hebdomadae Quadragesimae, qua nostris temporibus statio in ecclesia monasterii monialium S. Silvestri de Urbe, Ordinis Sanctae Clarae, habetur, statio praedicta etiam in ecclesia Sancti Martini in Montibus de eadem Urbe, quae titulus presbyteri cardinalis existit, et apud quam complures Ordinis

fratrum Carmelitarum professores, divina inibi celebrantes, ad praesens resident, publice habebatur, diversaeque christifidelibus ipsam ecclesiam S. Martini dicta feria visitantibus concessae dicebantur indulgentiae et peccatorum remissiones.

§ 2. Quamobrem nos, qui, iuxta nostri pastoralis officii debitum, salutem singulorum paterna affectamus charitate, ad hoc etiam excitati per dilectum filium nostrum Diomedem, tituli eiusdem Sancti Martini in Montibus presbyterum cardinalem de Ariano nuncupatum, qui eidem ecclesiae Sancti Martini in presbyterum cardinalem praest, et illam suis sumptibus et expensis non parum ornavit seu reparavit, omnes et singulas indulgentias et peccatorum remissiones, eandem ecclesiam Sancti Martini praedicta feria visitantibus concessas, ratas et gratas habentes, atque approbantes et innovantes, ac fidelibus praefatis suffragari debere decernentes, apostolica auctoritate, tenore praesentium, statuimus et ordinamus quod de cetero perpetuis futuris temporibus statio huiusmodi etiam in ipsa ecclesia Sancti Martini dicta feria habeatur, itaut eandem ecclesiam feria praedicta visitantes, omnes indulgentias et peccatorum remissiones praedictas consequantur et consequi possint. Nos enim sperantes quod fideles praefati, ut suffragia eorumdem Ss. Silvestri et Martini consequantur in coelis, eorum ecclesias in terris visitare non gravabuntur, eosdem fideles hortamur et in Domino requirimus ut ecclesias ipsas dicta feria devote visitare, et indulgentias ac remissiones praedictas consequi studeant, ut exinde, etiam ipsorum sanctorum precibus adiuti, salutem suam facilius consequi possint. Per hoc autem non intendimus eidem ecclesiae S. Silvestri in aliquo praeiudicare.

Nulli ergo etc.

Restituit Paulus, consuetas elargiens indulgentias.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo nono, v kalendarum martii, pontificatus nostri anno iv.
 Dat. die 25 februarii 1559, pontif. anno iv.

XXIX.

Revocatio quarumcumque exemptionum concessarum a solutione subsidii triennalis in Statu Ecclesiastico impositi 1.

Paulus Papa IV, ad futuram rei memoriam.

Cupientes indemnitati Camerae Apostolicae, quae, ut omnibus notum est, multo aerae alieno gravata existit, quantum cum Deo possumus, consulere, quae in eius gravamen emanasse comperimus de medio tollere curamus, ut exinde sum, prout decens est et honestum, consequi possit.

§ 1. Nuper sane nobis innotuit quod, licet alias felicis recordationis Paulus Papa III, praedecessor noster, de fratrum suorum, de quo numero tunc eramus, consilio, cunctis impositionibus extraordinariis sublatis, unum unicuique subsidium trecentorum millium scutorum per totam ditionem ecclesiasticam pro triennio solvendum et exigendum imposuerit, et impositio huiusmodi de triennio in triennium successive prorogata et semper exacta fuit, nihilominus exactio huiusmodi, causantibus diversis exceptionibus, libertatibus et immunitatibus a solutione ipsius subsidii, diversis communitatibus et universitatibus ac particularibus personis, necnon civitatibus, terris, oppidis et locis nostri Status Ecclesiastici concessis et factis, diversarum portionum eiusdem subsidii donationibus seu remissionibus, vix ad dimidium summae trecentorum millium scutorum huiusmodi ascendit, ex quo

1 Hoc subsidium imposuit Paulus III sup. in eius constitutione XLIX, *Decens*, pag. 365.

eidem Camerae, quae aliunde non habet unde onera illi in dies incumbencia sufferre possit, et illius creditoribus, qui sua credita ab ipsa recuperare nequeunt, maximum succedit detrimentum.

§ 2. Quapropter praemissis occurrere, et ut tam Camera quam creditores praefati quod suum est consequi possint, providere volentes, motu proprio et ex certa scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, omnes et singulas exemptiones, libertates et immunitates a solutione subsidii huiusmodi, quibusvis communitatibus, universitatibus ac particularibus personis, cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis et praesentiae existentibus, necnon civitatibus, terris, oppidis et locis dicti Status, sub quocumque, etiam comitali, marchionali, baronali vel ducali aut quovis alio, tam maiori quam inferiori, titulo, vel per aliquem sanctae Romanae Ecclesiae cardinalem regantur et gubernentur, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, sub quocumque 1, etiam comitum, marchionum, ducum et quorumvis aliorum principum seu etiam ipsius Romanae Ecclesiae cardinalium intuitu et contemplatione, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos et Sedem Apostolicam, etiam motu, scientia et potestatis plenitudine similibus aut alias quomodolibet concessas et factas, quarumvis ipsius subsidii portionum donationes seu remissiones vel alias gratias, ac quascumque superinde, tam sub plumbis quam in forma brevis, confectas literas, earum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro expressis habentes, apostolica auctoritate, tenore praesentium, revocamus, cassamus,

1 Cherab. supplet sequentia: *titulo vel colore, ex quibusvis, quancumque urgentissimis causis, et quorumvis etc.* (n. r.).

Has propterea hic Pontifex revocat.

Proemium.

Paulus III imposuit subsidium triennale. Sed pluribus personis exemptiones et libertates concessae fuerunt.

Fide digna scripturis eruitur feria hebdomadae IV Quadrages. stationem in ecclesia Sancti Martini in Montibus sui e.

1 Ex Monsignano Bull. Carmelit.

irritamus et annullamus, ac viribus penitus evacueamus, necnon pro revocatis, cassis, irritis et nullis ac viribus penitus et omnino vacuis haberi et nemini superinde suffragari posse volumus, Cameramque ipsam adversus exemptiones, libertates, immunitates, donationes et remissiones praedictas ad primum et eum, in quo, antequam illae emanarent, quomodolibet erat, statum restituimus, reponimus et plenarie reintegratam esse decernimus, in omnibus et per omnia, ac si exemptiones, libertates, immunitates, donationes, remissiones et gratiae huiusmodi numquam emanassent.

Et subsidium ab omnibus exigi mandat.

§ 3. Mandantes thesaurariis provinciarum, civitatum, terrarum et locorum ditionis et Status praedictorum ac quibusvis aliis ipsius subsidii exactoribus ac ceteris ad quos spectat, ut subsidium praedictum, iuxta illius impositionis continentiam et tenorem, a communitatibus, universitatibus, personis, civitatibus, terris, oppidis et locis huiusmodi integre exigant et exigant curent et faciant.

Quibuscumque non obstantibus.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die xv aprilis, millesimo quingentesimo quinquagesimo nono, pontificatus nostri anno iv.

Dat. die 15 aprilis 1559, pont. an. iv.

XXX.

*Quod habentes indulta utendi altari portatili nequeant illo uti, nisi in loco ab ordinario sine eius vicario approbando*¹.

Paulus Papa 17, ad futuram rei memoriam.

Proemium. Aequa Romani Pontificis provisio in concedendis gratiis eo debet dirigi affectu

¹ Ex Regest. in Archiv. Vatic.

quo illis, quibus concessae fuerint, ita solatio perveniant, ut aliis per hoc scandali materia non praestetur.

§ 1. Nuper siquidem nobis innotuit quod, cum christifidelibus, praesertim nobilibus vel graduatis, a Sede Apostolica indulgeri soleat ut liceat eis habere altare portatile cum debitis reverentia et honore, super quo, in locis ad hoc congruentibus et honestis, possint per se ipsos, si presbyteri existant, aut per proprium vel alium sacerdotem idoneum missam celebrare seu celebrari facere, saepius contingit ut ipsi christifideles missam eandem in loco minus congruenti ac honesto celebrent aut celebrari faciant, cum modica ministerii altaris, et, qui in eo immolatur, Domini nostri Iesu Christi reverentia, ac maximo aliorum christifidelium id videntium aut audientium scandalo.

Altaris portatilis privilegio abutentes aliqui illud in loco minus decenti collocabant.

§ 2. Quamobrem inconvenientibus huiusmodi occurrere et neminem sibi concessio indulto frustrari volentes, motu proprio et ex certa scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, cum solum, quoad hoc, congruentem et honestum locum censi volumus, qui arbitrio ordinarii loci seu eius vicarii in spiritualibus generalis pro congruenti et honesto habitus et reputatus fuerit.

Locum itaque ab ordinario vel eius vicario deputari iubet.

§ 3. Omnibus et singulis utriusque sexus personis simile indultum habentibus, cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, nobilitatis praeminentiae existant, in virtute sanctae obedientiae et sub excommunicationis poena districtius inhibentes ne, praetextu cuiusvis indulti eis a dicta Sede hactenus concessi, aut in posterum concedendi, in aliquo loco, qui arbitrio ordinarii seu vicarii praedicti pro congruenti et honesto habitus et reputatus non fuerit, celebrare aut celebrari facere non praesumant.

Secus agentes excommunicari fecerit.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac indultis praedictis contrariis quibuscumque.

Obstantia tollit.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die ix maii MDLIX, pontificatus nostri anno iv.

Dat. die 9 maii 1559, pontif. anno iv.

XXXI.

*Erectio ecclesiarum Cameracensis, Ultraiectinae et Mechliniensis in archiepiscopatus et metropolitanas, necnon aliarum ecclesiarum in Belgio in cathedrales episcopatusque supradictis suffraganeos*¹.

Paulus episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Super universas orbis ecclesias, Eo disponente qui cunctis imperat et cui omnia obediunt, sine nostris meritis, constituti, levamus in circuitu agri domini oculos nostrae mentis, more pervigilis pastoris inspecturi quid provinciarum et locorum quorumlibet statui et decori, quidve illorum incolarum animarum saluti congruat, ac desuper, hoc praesertim tempore, quo humani generis hostis omni conatu ad ipsarum animarum perniciem et fidei catholicae eversionem incumbit, disponi debeat; et divino fulti praesidio, dignum quin potius debitum arbitramur, in irriguo militantis Ecclesiae agro novas archiepiscopales et episcopales sedes et ecclesias plantare, ut per huiusmodi novas plantationes popularis augeatur devotio, divinus cultus effloreat, et animarum ipsarum salus subsequatur, ac loca insignia, ea praesertim quorum incolae, benedicente Domino, multiplicari noscuntur, dignioribus titulis et condignis favoribus illustrentur, ut, propagatione novarum sedium, venerabiliumque praesulum assistentia, regimine et doctrina suffulti, cum apostolicae auctoritatis amplitudine et orthodoxae fidei augmento, populi ipsi proficiant semper in Domino, et quod in temporalibus sunt adepti, non careant in spiritualibus incremento, praesertim cum id catholicorum regum et principum exposcat devotio.

¹ Ex Regest. in Archiv. Vatic.

§ 1. Cum itaque mentis nostrae aciem convertissemus in eam inferioris Germaniae partem, quae charissimi in Christo filii nostri Philippi Hispaniarum regis catholici ditioni haereditario iure subiecta est, scientes messem quidem ibi multam esse, operarios autem paucos; propter quod, cum ea regio attingitur, erectionis cathedralium ecclesiarum suarum tempore, sparsim et infrequenter admodum habitaretur, a tot iam tantisque populis et gentibus incolitur ut, pro oppidorum celeberrimorum, quibus utique referta est, frequentia, et castellorum pagorumque multitudine, paucae admodum ibi sint ecclesiae cathedrales, quo sit ut tam pauci episcopi non ea, qua opus esset, diligentia, tantam animarum multitudinem regere possint: quod quibusdam eorum hoc etiam est difficilius, quod ipsorum dioecesani linguae idiomate, institutisque differant, et quidam eorum etiam eiusmodi privilegia habeant, ut ipsos ad Sedem episcopalem non liceat evocare: ita ut nec fidei doctrina et pie vivendi praeceptis commode instrui, nec, si quid deliquerint, facile corrigi ab episcopis suis possint.

Causae erigendarum ecclesiarum de quibus in rubrica.

§ 2. Ad ipsos vero episcopos visitandos, admonendos et in officio continendos ne una quidem in tota illa tam celebri et tam longe lateque patente regione ecclesia est metropolitana: sed illae, quibus subiectae sunt, extra fines ipsius Philippi regis sunt, earumque archiepiscopi, propter multa et varia impedimenta, nulli suffraganeis suis usui iam pridem fuerunt.

Causae quoque erigendae metropolitanorum.

§ 3. Ad quae tanta incommoda cum hoc quoque accedat, quod, cum ea regio omni fere ex parte cineta sit et obsessa a populis haereticis atque schismaticis, propter assiduas haereticorum insidias, dolos et fraudes pestiferasque doctrinas, catholica illic fides et animarum salus in maximo discrimine ac periculo versantur.

Aliae recensentur causae ex situatione regionis deducendae.

His de causis et accidentibus precibus Philippi II Hispaniarum regis, novae cathedralis et metropolitanae ecclesiae origo statuit Paulus.

§ 4. His causis aliisque, quae animum nostrum impulerunt, adducti, precibus etiam annuere volentes tamque pio desiderio satisfacere ipsius Philippi regis, qui, pro sua pietate et catholicae fidei studio, hac de re nobiscum et saepe ac perquam diligenter per literas et nuncios egit, habita, sicut rei magnitudo postulabat, cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus deliberatione matura, tam graviter mericlitanti in illis partibus fidei orthodoxae et animarum salutis aptissimum esse remedium duximus, si veterum ecclesiarum in illa regione positarum dioeceses, commodioris regiminis causa, divideremus, novisque erectis cathedralibus ecclesiis eiusmodi praeficerentur episcopi, qui tum exemplo tum verbo commissas sibi oves pascant, et proborum eorumdemque doctorum virorum copia muniti, idoneorumque opera ministrorum adiuti, illas adversus insidiantium luporum rabiem tueantur atque custodiant, et metropolitanae aliquot ecclesiae opportunis eius regionis locis erigantur, ad quas commode adiri possit; quibus, qui praefuturi sunt, suffraganeos suos in officio contineant.

§ 5. Ex certa igitur nostra scientia, de eorumdem fratrum nostrorum consilio, ac de apostolica plenitudine potestatis, ad Dei omnipotentis honorem et sanctae ipsius Ecclesiae utilitatem, Cameracensem, Traiectensem², Atrebatensem et Tornacensem ecclesias, civitates atque dioeceses a Remensi Coloniensi que provinciis, quibus sunt metrop. iure subiectae.

§ 6. Ac Mechliniense, Antuerpiense, Harsemense, Daventriense, Leyvardiense, Gruningense³, Middelburgense, Buscoducense, Ruremundense, Namurcense, Audomarense, Ipreense, Gandavense et Brugense, celeberrima Cameracensis, Traiectensis, Leodiensis, Morinensis et Torna-

¹ Raynaldus, *invadentium*. ² Editio Luxemburgensis, *Ultraiectensem*. ³ Ray., *Harlemense, Daventriense, Lenuardiense, Grunnigense*; Ed. Lux., *Harlemense, Daventriense, Leovardiense, Groeningense* (n. T.).

censis dioecesium oppida, a sua quodque eorum dioecesi et provincia.

§ 7. Praeterea ab ecclesia Cameracensi, quam nuper ab omni potestate et iurisdictione Remensis archiepiscopi, cuius suffraganea erat, liberavimus, eam ipsius dioecesis Cameracensis partem, quae in Brabantiae ducatu et Flandriae comitatu existit; itemque ab ecclesia dioecesi que Leodiensi eam ipsius dioecesis Leodiensis partem, quae est in Namurcensi et Hormensi² comitatibus ac Brabantiae et Gheldriae³ ducatibus ditionis ipsius Philippi regis; itemque ab ecclesia et dioecesi Tornacensi eam partem ipsius dioecesis Tornacensis, quae a Roesbeke⁴ pago et Audenardo⁵ oppido ad oceanum vergit, ipsis pago et oppido inclusis; itemque ab ecclesia et dioecesi Traiectensi eam partem ipsius dioecesis Traiectensis, quae in Flandriae comitatu existit, et insulas Zelandiae ac totam Hollandiam aquaticam et partem illam⁶ Hollandiae, quae firmior appellatur, usque ad oppida Leidense⁷ exclusive et Amstelredamense⁸ inclusive, ac insulas Ulielant et Texel ac Wieringense, et totam regionem Transisellaniam ac Gruningiam⁹ et Phrisiam, cum magna parte ducatus Gheldriae, quae inferior appellatur, usque ad Harder Wicum et Sheremburgensem oppida¹⁰ inclusive et usque ad Arnhem et Wageningensem¹¹ oppida, ipsis tamen exclusis, necnon partes quas¹² habet ultra Valciam¹³ flumen, ad ipsum Gheldriae ducatum pertinentes, et magnam aquam Tornacensem¹⁴ versus Brabantiam; a dilectis

¹ Ray., *a sua quoque*; Ed. Lux., *a suo quoque*. ² Ead. Ed., *Hortensi*. ³ Ray., *Gueldriae*; Ed. Lux., *Geldriae*. ⁴ Ray., *Boesbeliae*. ⁵ Ed. Lux., *Audenardo*. ⁶ Ead. Ed., *illius*. ⁷ Ray., *oppidum Leydense*. ⁸ Ray. et Ed. Lux., *Amstelodamense*. ⁹ Ray., *insulas Uhelant et Texel ac Wierigense et totam regionem Transisellanam ac Gruningiam*; Ed. Lux., *insulas Ulielant et Texel ac Wiering et totam regionem Transisellanam ac Gruningiam*. ¹⁰ Ray., *Narderovicum et Shemblersensi oppido*; Ed. Lux., *Hardevicum et Scherbergum oppida*; ¹¹ Ray., *Wagemigense*; Ed. Lux., *Wageningense*. ¹² Ead. Ed., *quasdam*. ¹³ Ray., *Walayam*; Ed. Lux., *Wahalin*. ¹⁴ Ray. et Ed. Lux., *Dordracensem* (n. T.).

Separatio partium dioecesium praenomina. pro constituen. dioecibus novorum episcopatum.

autem filiis capitulo ipsius ecclesiae Traiectensis seu illius mensa capitulari omnem iurisdictionem omniaque iura episcopalia ipsius capituli, quae habet in regione Westphrisia vocata; ab Osnaburgensi¹ vero et Monasteriensi ac Coloniensi et Paderbornensi ecclesiis ac dioecesibus, et a Coloniensi provincia eas partes Osnaburgensis et Monasteriensi ac Coloniensis et Paderbornensis dioecesium, quae intra fines regis Philippi existunt, cum omnibus et singulis earum terminis et territoriis, ac cleris, populis et personis, monasteriis, ecclesiis ac piis locis ac beneficiis ecclesiasticis, cum cura et sine cura, saecularibus et Ordinum quorumcumque regularibus; ab ipsa autem ecclesia Morinensi, per obitum bonae memoriae² Francisci de Crequy, olim episcopi Morinensis, ab hinc circiter septennium defuncti, pastoris solatio destituta, eam partem ipsius dioecesis Morinensis, quae in Arthesiae et Flandriae comitatibus existit, ditionis ipsius Philippi regis, cum ipsius terminis, territorio, castellis, pagis et locis, clero, populo ac personis, monasteriis, ecclesiis et piis locis ac beneficiis ecclesiasticis, cum cura et sine cura, saecularibus aut Ordinum quorumcumque regularibus; fructusque, redditus, proventus, decimas, iura et emolumenta, quae episcopus Morinensis, iura quoque, quae archiepiscopus Rhemensis, in parte dioecesis Morinensis, ac terminis, territorio, castellis, pagis et locis praedictis, seu ratione visitationis aut quovis alio iure et causa, percipere consueverunt, a mensa archiepiscopali Rhemensi et episcopali Morinensi, auctoritate apostolica, tenore praesentium, perpetuo eximimus, segregamus, dividimus et separamus, ac ab omni iurisdictione, potestate et subiectione Rhemensis et Coloniensis archiepiscoporum, et Cameracensis, Traiectensis, Leodiensis, Morinensis, Tornacensis, Osnaburgensis, Monaste-

¹ Ray. et Ed. Lux., *Osnabrugensi*. ² Ead. Ed., *comitis loco bonae memoriae* (n. T.).

Bull. Rom. Vol. VI.

71

riensis et Paderbornensis episcoporum pro tempore existentium, ac dilectorum filiorum capitulorum Rhemensis, Coloniensis, Cameracensis, Traiectensis, Leodiensis, Morinensis, Tornacensis, Osnaburgensis, Monasteriensi et Paderbornensis ecclesiarum, atque a solutione decimarum et quorumvis aliorum iurium eisdem archiepiscopis, episcopis et capitulis ac cleris et aliis praedictis, ratione iurisdictionis, subiectionis ac legis dioecesanae et metropolitanae debitorum, ita ut, posthac, episcopus Morinensis iurisdictionem aliquam in partem a dioecesi separatam, et illius territorium, castella, pagos et loca ac clerum, populum et personas ac monasteria, ecclesias et pia loca ac beneficia exercere, et beneficia sub hac separatione ac divisione comprehensa, quaecumque, quotcumque et qualiacumque sint, quae ad eius collationem antea pertinebant, conferre, seu fructus, redditus, proventus, iura, obventiones et emolumenta ab eo in parte a¹ dioecesi separata terminis, territorio, castellis, pagis et locis praedictis, subventionis causa aut alia qualibet ratione percipi solita, et episcopus Morinensis atque archiepiscopus Rhemensis praedicti in parte dioecesis ipsius adempta, ac terminis, territoriis, castellis, pagis ac locis praefatis de iis, quae ad eos, ratione visitationis episcoporum et legis dioecesanae ac metropolitanae, pertinebant, intromittere se nullo pacto possint, eximimus et omnino liberamus.

§ 8. Cameracensem vero et collegiatam Sancti Rumoldi oppidi Mechliniensis et Traiectensem² ecclesias in metropolitanas, ac Cameracensem et Traiectensem³ sedes episcopales, in archiepiscopales, easque et ipsam ecclesiam Sancti Rumoldi metropolitanorum praesulum sedes ac provinciarum capita, scientia, consilio et potestatis plenitudine similibus, auctoritate et

¹ Ray., *et*. ² Ed. Lux., *Traiectensem ad Mosam*. ³ Ead. Ed., *Traiectensem ad Rhenum* (n. T.).

Cameracensis et Traiectensis ecclesiae eliguntur in archiepiscop. et metropolitanas.

tenore praemissis, etiam erigimus et instituimus.

§ 9. Ex quibus archiepiscopis nuncupandis, Cameracensis quidem pro sua dioecesi habeat vigintiocto oppida, cum castellis, pagis et monasteriis interiacentibus intra spatium septuagintaduorum millium passuum italicorum in longitudinem, sexaginta¹ vero in latitudinem, per nuncium nostrum, propediem a nobis illud² mittendum, limitanda. Traiectensis autem pro sua dioecesi obtineat territorium Traiectense et maioris partis Hollandiae, magnaeque partis Gheldriae, cum dominiis de Bueren, de Culemburch, de Viariense, Ermeiidem³, Iseilstein, triginta oppidorum, praeter pagos, in longitudinem nonaginta, in latitudinem quadraginta millium passuum similium terminanda, ut dictum est.

§ 10. Iisdem autem duobus et tertio Mechliniensi nuncupandis archiepiscopis pallium et crucem, sicut mos est, deferendi, reliquisque omnibus insigniis, honoribus, ornamentis, privilegiis et praerogativis ecclesiarum ac sedium metropolitanarum utendi ius et potestatem concedimus.

§ 11. Mechliniense autem, Antuerpiense, Harlemense, Daventriense, Lewardiense, Gruningense, Buscoducense, Ruremundense, Namurcense, Audomarense, Ipreense, Gandavense, Middelburgense et Brugense oppida in civitates erigimus, ac in eis sic erectis ecclesias Sancti Albani Namurcensem, Sancti Audomari eiusdem civitatis Sancti Audomari, B. M. V. Antuerpiensem, Sancti Ioannis Gaudavensem, Sancti Donatiani Brugensem, Sancti Lebuini Daventriensem, Sancti Ioannis Evangelistae Buscoducensem et Sancti Spiritus Ruremundensem collegiatis, ac Sancti Bavonis Harlemensem, Sancti Viti Lewardiensem et Sancti Martini Gruningensem parochiales, necnon Beatae Mariae Praemonstratensem, Middelburgensem,

¹ Ray., septuaginta. ² Ed. Lux., illic. ³ Ray., de Culemburch, de Vianen, Ermeyden; Ed. Lux., de Cuylemburg, de Vianen, Armuyden (R. T.).

monasterii Sancti Martini, Sancti Augustini canonicorum regularium Ordinum, Ipreensem, sub eisdem invocationibus, in cathedrales, scientia, consilio, potestate ac auctoritate et tenore praemissis, erigimus, pro cuiusque earum civitatum creandis episcopis, qui suae quisque praesint earumque aedificia augeant et in cathedralium ecclesiarum formam redigant, ac iurisdictionem episcopalem aliaque omnia et singula, quae ad ordinem et iurisdictionem ac munus episcopale pertinent, in civitatibus, oppidis, terminis, territoriis, insulis, finibus et partibus dioecesium divisarum, postquam terminata fuerint, respective exerceant, atque in eisdem metropolitanis archiepiscopales, in cathedralibus vero sic erectis ecclesiis episcopales dignitates, cum sedibus et mensis archiepiscopalibus ac episcopalibus, aliisque metropolitanarum et cathedralium ecclesiarum insigniis, mensis, areis¹, sigillis aliisque capitularibus insigniis, honoribus et privilegiis, quibus ceterae metropolitanae et cathedrales ecclesiae de iure vel consuetudine utuntur vel uti poterunt, similiter erigimus ac instituimus.

§ 12. Ecclesiis vero supra commemoratis, sic in cathedrales erectis, eisdemque civitatibus in perpetuum concedimus et assignamus pro suis dioecesibus: Namurcensi comitatum Namurcensem et Gallicae Brabantiae partem, longitudinis quadraginta, latitudinis triginta millium passuum italicorum; Audomarensi districtum decem oppida continentem, longitudinis quadragintaduorum, latitudinis trigintanovem millium passuum similium; Mechliniensi districtum decem et septem oppidorum, cum pagis interiacentibus, longitudinis sexagintanovem, latitudinis triginta millium passuum similium; Antuerpiensi territorium septem oppidorum, cum pagis interiacentibus, longitudinis quinquagintasex, latitudinis triginta millium passuum

¹ Ed. Lux., areis (R. T.).

Ecclesiae sic erectis assignatae dioeceses.

similium; Gandavensi territorium quatuor oppidorum, cum pagis interiacentibus, longitudinis quadragintasex, latitudinis vigintiquatuor millium passuum similium; Brugensi territorium novem oppidorum, cum pagis interiacentibus, longitudinis quinquagintaquatuor¹, latitudinis vigintiquinque millium passuum similium; Ipreensi territorium decem oppidorum, cum interiacentibus pagis, longitudinis quadraginta duorum, latitudinis trigintatrium² millium passuum similium; Buscoducensi territorium decem oppidorum, cum interiacentibus pagis, longitudinis sexaginta³, latitudinis triginta millium passuum similium; Ruremundensi territorium decem oppidorum, cum pagis interiacentibus, longitudinis quinquaginta, latitudinis triginta millium passuum similium, comitatu Hornensi in eis comprehenso; Harlemensi territorium duodecim oppidorum, praeter pagos interiacentes, longitudinis nonaginta, latitudinis triginta millium passuum similium; Daventriensi territorium vigintiquinque oppidorum, praeter pagos interiacentes, longitudinis sexagintaduorum, latitudinis quadragintasex millium passuum similium; Lewardiensi territorium decem oppidorum, praeter pagos interiacentes, longitudinis septuagintaduorum, latitudinis quadraginta⁴ millium passuum similium; Gruningensi territorium Patriae Gruningensis et Drentiae, ac insularum Rolluge et Borchim⁵; Middelburgensi territorium decem oppidorum, praeter pagos adiacentes, longitudinis quinquagintasex, latitudinis trigintatrium⁶ millium passuum similium, pro sua cuiuscumque eorum episcoporum dioecesi, sicut dictum est, assignanda; personas vero ecclesiasticas pro clericis, et laicos in illis habitantes pro populis eorundem.

§ 13. Praeterea Cameracensi Attrebatensem, Tornacensem, Audomarensem et Namurcensem; Mechliniensi vero Antuer-

¹ Ed. Lux., quadragintaquatuor. ² Ray., triginta. ³ Id., quinquaginta. ⁴ Ray., quadragintaduorum. ⁵ Ed. Lux., Rollinghe et Borchum. ⁶ Ed. Ed., triginta (R. T.).

piensem, Gandavensem, Brugensem, Ipreensem, Buscoducensem et Ruremundensem; Traiectensi autem ecclesiis praedictis Harlemensem, Daventriensem, Lewardiensem, Gruningensem et Middelburgensem civitates dioecesesque praedictas, eisdem scientia, consilio et potestatis plenitudine, ac auctoritate apostolica, tenore praesentium, attribuimus, et pro cuiuscumque ipsarum metropolitanis provinciis esse statuimus; ipsasque sic erectas cathedrales ecclesias, eosque, qui pro tempore fuerint ipsarum episcopi pro suffraganeis eorum, qui pro tempore fuerint Cameraci, Mechliniae et Traiecti archiepiscopi, qui suffraganei, ut membra capiti, sic eisdem archiepiscopis metropolitico iure subiecti sint; et Cameracensis, Mechliniensis et Traiectensis, Protensis¹ provinciarum clericos et populos pro suis cuiusque ecclesiarum provincialibus, quorum singulorum causae ad suum cuiusque eorum archiepiscopum, secundum sacros canones, deferantur, perpetuo similiter concedimus et assignamus. Et quod ad archiepiscopalia, metropolitana et provincialia iura pertinet, civitates, dioeceses, clericos et populos saepius commemoratos eisdem praesulibus, qui pro tempore fuerint, subicimus, sicut easdem civitates, dioeceses, clericos et populos, quod ad ordinariam episcopalem iurisdictionem et potestatem attinet, suis quoque ipsorum, qui pro tempore fuerint, episcopis subiectos esse decernimus.

§ 14. Archiepiscopali vero Mechliniensi quinque millium, et cuilibet ex episcopalibus mensis huiusmodi trium millium ducatorum auri de Camera annuos redditus ex certis decimis et bonis ac fructibus, redditibus et proventibus ecclesiasticis, per dictum nuncium specificandis et repartendis, ex nunc, prout ex tunc et e contra, postquam specificati et repartiti fuerint; ac interim donec specificatio et

¹ Ed. cit. omittit Protensis (R. T.).

ecclesias suffraganeas.

Das archiepiscopali Mechliniensi et novis erectis ecclesiis a Philippo rege assignanda.

Cuilibet assignatae dioecesi.

Archiepiscopis pallium et crucis usus datus.

Oppida in civitates erecta et ecclesiam collegiatis in cathedralibus.

Archiepiscopis attribuitur.

repartitio huiusmodi factae, ac effectum sortitae sint, et non ultra, Mechliniensium millium, ac cuilibet ex episcopali- bus mensis praedictis mille et quingen- torum ducatorum similium annuos red- ditus, per ipsum Philippum regem ex red- ditibus et proventibus, quos ex dicta re- gione percipit, assignandos, et archiepi- scopo Mechliniensi ac singulis episcopis praefatis pro tempore existentibus, singu- lis annis, quousque specificatio et repar- titio praedictae, ac pro ea tantum parte, quae plenarium suum effectum minus sortita fuerit, et non ultra, integre ac pro- portionabiliter persolvendos pro earum dote, de pari consilio, eadem auctoritate, etiam perpetuo applicamus et appropria- mus.

Eidem regi concessum ius nominationis ad dictas ecclesias.

§ 15. Eidem autem Philippo regi eius- que successoribus, qui pro tempore eius- dem regionis in temporalibus domini ex- titerint, ius nominandi personas idoneas in theologia magistros, aut in decretis do- ctores seu licentiatos, nobilium universi- tatum more, diligenti examine praecedente, promotos, ad Mechliniensem, An- tuerpiensem, Traiectensem, Attrebatensem, Tornacensem, Harlemensem, Daven- triensem, Lewardiensem, Gruningensem, Middelburgensem, Buscoducensem, Ru- remundensem, Namurcensem, Audoma- rensensem, Iprensensem, Gandavensem et Bru- gensensem ecclesias praedictas, tam hac prima vice quam quotiescumque illas pro tempore vacare contigerit, nobis et Ro- mano Pontifici, qui pro tempore fuerit, per nos et eundem Pontificem in archie- piscopos et episcopos earum ad nomina- tionem huiusmodi instituendos, de eodem consilio, scientia et auctoritate praemissis, in perpetuum reservamus atque conce- dimus.

Clausulae ir- riantes.

§ 16. Ac irritum et inane si secus su- per his a quoquam, quavis auctoritate,

scienter vel ignoranter, contigerit atten- tari decernimus.

§ 17. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac praedicta- rum et quarumvis aliarum ecclesiarum, necnon monasteriorum et Ordinum huius- modi, etiam iuramento, confirmatione apo- stolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quo- que, indultis et literis apostolicis, ecclesiis, monasteriis, Ordinibus, archiepiscopis, episcopis, capitulis et aliis praefatis ac quibusvis aliis, sub quibuscumque tenori- bus et formis ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque effi- caciis, efficacissimis et insolitis clau- sulis, irritantibusque et aliis decretis, et- iam motu proprio et ex certa scientia ac consistorialiter concessis, ac etiam iteratis vicibus confirmatis et innovatis. Quibus omnibus, etiam si, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenori- bus specialis, specifica et expressa men- tio habenda, aut aliqua alia exquisita for- ma ad hoc servanda foret, tenores huius- modi, ac si de verbo ad verbum insere- rentur, praesentibus pro sufficienter ex- pressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dum- taxat, harum serie specialiter et expresse derogamus, illaque adversus praemissa suffragari nullo modo posse seu debere decernimus, ceterisque contrariis quibus- cumque.

§ 18. Nulli ergo omnino hominum li- ceat hanc paginam nostrarum exemptio- nis, segregationis, divisionis, separationis, liberationis, erectionum, institutionum, concessionum, assignationum, attributio- nis, statuti, subiectionis, decretorum, ap- plicationis, appropriationis, reservationis et derogationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc at- tentare praesumpserit, indignationem om-

Derogatio con- trarium.

Poenae contra temerarios hu- iusce constitu- tionis.

nipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quin- gesimo quinquagesimonono, quarto idus maii, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 12 maii 1559, pontif. anno IV.

XXXII.

Archiepiscopi et episcopi cuiuscumque Or- dinis professores, ad claustra suorum Ordinum redeuntes, ad eius officia et dignitates assumi non possint.

Paulus Papa IV, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

In Sacra B. Petri Sede, meritis licet imparibus, divina dispositione collocati, ad ea per quae sub Religionis iugo Domino famulantium quieti consulitur et ambitio- nis via praecluditur, diligenter intendimus, et in his nostri pastoralis officii partes fa- vorabiliter impartimur, prout in Domino conspiciamus salubriter expedire.

Causa istius constitutionis.

§ 1. Cum itaque, sicut nobis innotuit, nonnulli episcopi et archiepiscopi diver- sorum Ordinum professores, dignitates et officia, etiam superioritates nuncupata, suorum Ordinum ambientes, ad hoc ut ad illa assumi eaque obtinere valerent, ab eorum ecclesiis, quibus praerant, et- iam munere consecrationis per eos sus- cepto, per Sedem Apostolicam absolvi procuraverint, et ad claustra suorum Ordi- num redeuntes, se ad dignitates et officia ac superioritates huiusmodi diversis mo- dis et viis assumi eaque consequi sate- gerint, et exinde quamplures dissensiones et contentiones ac Religionis inobedien- tia exortae fuerint et in dies exoriantur, in animarum suarum periculum et dicto- rum Ordinum opprobrium ac scandalum plurimorum.

§ 2. Nos, praemissis, prout ex debito pa-

storalis officii tenemur, providere volentes, motu proprio et ex certa nostra scientia volumus, et apostolica auctoritate statu- imus et ordinamus quod nullus cuiusvis Ordinis seu Religionis professor, episco- pus seu archiepiscopus, postquam munus consecrationis huiusmodi susceperit (etiam si a vinculo ecclesiae, cui praefuerat, per Sedem eandem absolutus, eique quod in suo Ordine remanere et ad dignitates ac officia et superioritates huiusmodi assumi, eaque obtinere posset per Sedem eandem seu illius auctoritate concessum foret), ad dignitates aut officia seu superioritates huiusmodi, cuiuscumque qualitatis exi- stant et quovis nomine nuncupentur, eligi seu assequi aut obtinere nullatenus possit, et ineligibilis ac ad ea obtinenda perpetuo inhabilis existat.

§ 3. Ac quaevis indulta, concessiones, dispensationes et facultates ac aliae gratiae ei, tam a nobis et Sede praedicta, etiam per literas apostolicas, etiam in forma bre- vis, vel alias ab eius legatis seu nunciis aut maiori poenitentiaro nostro, quam a su- perioribus dictorum Ordinum ac quibus- vis aliis, etiam ad id potestatem et aucto- ritatem habentibus, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibuscum- que, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, etiam motu et scientia similibus et desuper hactenus concessa et in posterum concedenda, nulla et invalida, nulliusque roboris vel mo- menti sint et esse censeantur.

§ 4. Et si quis eum de cetero ad digni- tates seu officia aut superioritates huius- modi scienter elegerit, iure eligendi per- petuo careat, ac voce activa et passiva eo ipso privatus existat. Revocantes, cassan- tes et annullantes omnia et singula indulta, concessiones, dispensationes, facultates et gratias huiusmodi, quorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, prae-

Archiepiscopi et episcopi redeuntes ad claustra suorum Ordinum ad officia assumi non possint.

Dispensatio- nes desuper concessae un- nullatur.

Eligentes eos ad officia scien- ter, iure eligen- di ac voce acti- va et passiva privantur.

sentibus haberi volumus pro expressis; ac decernentes irritum etc.

Clausalae de-
rogatorie.

§ 5. Non obstantibus praemissis ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dictorum Ordinum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis episcopis et archiepiscopis praedictis ac quibusvis alias concessis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides tran-
sumptorum.

§ 6. Volumus autem et dicta auctoritate decernimus quod praesentium literarum transumptis, manu notarii publici subscriptis et sigillo alicuius curiae ec-

clesiasticae seu personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides etc.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die xix iulii, pontificatus nostri anno v.

Die xxii iulii MDLIX retrospectae literae apostolicae in forma brevis affixae et publicatae fuerunt in valvis Cancellariae Apostolicae ac acie Campi Florae, dimissis copiis affixis per me Medardum Nicolaum, SS. D. N. Papae cursorem.

Nicolaus de Matthaëis, magister cursorum.

Dat. die 19 iulii 1559, pontif. anno v.

Publicatio.

FINIS TOMI SEXTI

INDEX

NOMINUM ET RERUM PRÆCIPUARUM

NUMERUS PAGINAM INDICAT. — a PRIMAM COLUMNAM — b SECUNDAM DESIGNANT.

A

Abbatis S. Antonii conventus privilegia. V. Antonii (S.) conventus.

Advocati consistoriales. V. Collegium advocatorum.

Ægidius cardinalis in variis provinciis Status Ecclesiastici legatus, 263 a; plures edit, pro illarum honore regimine, constitutiones, quae ab eius nomine Ægidianae nuncupantur, *ibid.*; ad totum Statum extenduntur, *ibid.* b.

Agricultura in territorio Urbis et patrimonii B. Petri. V. Patrimonium B. Petri.

Alcantara et Calatrava (de) milites obtinent a Paulo III facultatem matrimonia contrahendi 299 a et seq. Capitula eorum generalia novas constitutiones edere queunt, 300 b. Militibus omnia privilegia militiae S. Iacobi de Spatha communicantur, *ibid.* V. Calatrava et Milites.

Aleatorium forum, vulgo *barattaria*, vetatur. V. Blasphemia.

Altaris portatilis privilegium habentes interdum in loco minus decenti illud collocant, 558 b. Paulus IV idcirco praescribit ab ordinario vel eius vicario locum deputari, *ibid.* Privilegio in posterum abutentes excommunicantur, *ibid.*

Ambitus crimen, tam inferiores quam supremas dignitates spectans, grave peccatum est, cum illae a Deo procedere debeant, 545 a. Quod crimen gravissime punitur etiam iure divino, *ibid.* b.

Anathematizatio haereticorum. V. Excommunicati.

Anconitana Marchia. V. Marchia Anconitana.

Angelos Deus pro salute hominum destinavit, 26 b.

Annatae beneficiales. V. Beneficia, Beneficiati et Camera Apostolica.

Antonii (S.) conventus, Viennensis dioecesis, Ordinis S. Augustini, privilegiis decoratus, et praesertim quaestuandi pro hospitem subventionem, 39 a. Gratiae huius Ordinis durant etiamsi aliorum suspendantur, *ibid.* b. Haec Religio eximitur ab impositionibus, legataque recipere potest, *ibid.* Supplicationes gratiam vel iustitiam